

กรรมศาสตร์รับตนนอกวัด วิชาศ มณีวัค

294.315

๖237 ๕

สำนักพิมพ์ธรรมบุษยา

แนะนำหนังสือ “หลักพระพุทธศาสนา”

ของ พุทธทาสภิกขุ

ถ้าท่านสนใจที่จะศึกษาหลักพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตให้มีความสุข ทำให้จิตใจสะอาด สว่าง สงบ

เชิญท่านศึกษาได้จากหนังสือชุด “หลักพระพุทธศาสนา” ของท่านพุทธทาสภิกขุ

ท่านพุทธทาสภิกขุได้บรรยายหลักพระพุทธศาสนาชุดนี้ในการอบรม ผู้ที่สอบได้เป็นผู้พิพากษา ที่กระทรวงยุติธรรม ท่านได้อธิบายตั้งแต่ขั้นต้น จนถึงขั้นสูงสุด อย่างละเอียดลออที่สุด ทุกแง่ทุกมุม ใช้ภาษาง่ายๆ อ่านเข้าใจง่าย เพราะท่านอบรมสั่งสอนคนหนุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยได้ศึกษาหลักพระพุทธศาสนา ที่ถูกต้องแท้จริงมาก่อน

หนังสือหลักพระพุทธศาสนา มีทั้งหมด ๑๐ เล่ม แต่ขณะนี้ เหลือแต่ชุดที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘ และ ๑๐ เท่านั้น ราคาเล่มละ ๒๗ บาทเท่านั้น ค่าส่งลงทะเบียนเล่มละ ๓ บาท

ห้ามขาด เขยพ ตรวณค ทนงพวอองบอดมด

คณะกรรมการจัดงานพิธีไหว้ครูมณเฑียรบัน้องใหม่
มหาวิทยาลัยศิลปากร ปี 2515

ธรรมะสำหรับคนนอกวัด

ของ

วิลาศ มณีวัต

โทร. ๒๒๓๕๔๗

11167 ก.ม. 28300

80

เลขที่ 4075
867

เลขทะเบียน 5205

วัน, เดือน, ปี 23 พ.ย. 2516

เรื่องในเล่มนี้

หน้า

๑ หนังสือเล่มพิเศษอยู่ที่ไหน	๑
๒ ความตายอย่างลึกลับ	๖
๓ ชีวิตที่ไม่เต็มพร้อม	๑๐
๔ สิ่งที่เป็นแก่นชีวิตคืออะไรแน่ ?	๑๕
๕ คนเราค้นร่นเพื่ออะไรแน่ ?	๒๐
๖ ล้อเลียนชีวิตคืออะไร ?	๒๕
๗ สิ่งที่ทำให้ชีวิตอับเฉา	๓๐
๘ ความสำเร็จในชีวิต อยู่ในอำนาจของใคร ?	๓๕
๙ ธรรมชาติช่วยให้รู้จักชีวิตแท้	๔๐
๑๐ อย่าปล่อยหัวใจให้หมาหรือค็กรามแทะเอา	๔๗
๑๑ ความบันเทิงที่เป็นอาชญากรรม	๕๒

คำบรรยายภาพปก

เกิดมาทำไม ? มันก็ควรจะเป็นว่า เกิดมาเพื่อความ
ไม่ทุกข์ และพร้อมกันนั้น มันก็ควรทำให้ชีวิตนี้มีค่าด้วย
ชีวิตจะมีค่าได้เพราะการทำงาน พระพุทธเจ้าท่านมีค่าสูงสุด
ก็เพราะท่านทำงานมากที่สุด แต่อย่างไรการงานจึงจะไม่
มาทำความทรมานให้แก่เรา นั่นก็ได้แก่การทำงานเพื่องาน
อย่าทำงานเพื่อเงิน หรือเพื่อชื่อเสียงเป็นต้น โดยให้ถือหลัก
ว่า เมื่อกายวุ่นด้วยงาน จิตจะว่างจากตัวกู เมื่อจิตว่างจาก
“ตัวกู ” แล้วใครเล่าจะมีความทุกข์ทรมานเพราะการทำงาน
ดังนั้นเขาจึงทำงานได้เพลินอย่างในภาพ.

คณิพจน์

สิ่งที่ท่านจากขนิล ด้วยวิธีต่าง
ยกผลงานให้ดูความกว้าง ทุกอย่างนั้น
กันอาหาร ของความกว้าง อย่างพระกนิ
สถาปนาขึ้น แล้วในทวี แต่หัวที่ ๑

ตามปกติ :-

ท่านด้วยวิธีต่าง คือท่านด้วยความคิดที่ไม่เป็นกลาง
แต่ปรารถนาความรู้ลึก หรือ ความสำคัญ มีนัยยะ เป็น "ตัวกู" หรือ
"เพื่องู" ได้แก่การ "อ้างงานเพื่องาน" ตามหลักวิธีของสมมติฐานนั้นเอง
ยกผลงานให้ดูความกว้าง คือ ได้ผลงานมาเพื่อไรและอย่างไร
ก็ยกให้ "ภาวะแห่งความกว้างจากใจของ" ไม่มีความหมายมั่น
ไว้ว่า "ของกู".

เมื่อจากทุกสิ่งเป็นสมบัติของธรรมชาติ ก็กลับเป็นไป
ตามเหตุตามปัจจัยด้วยตัวเองแล้ว, กว้างจากตัวตน หรือ ผู้คิด และ
สิ่งที่ถูกคิด, ผู้เป็น การเป็น เป็นสิ่งที่มีได้ โดยที่ไม่ใช่ผู้คิด
อยู่ตามสมมติแล้ว. เมื่อยกผลงานให้ดูความกว้างได้แล้ว
การกินอะไรในขณะนั้น ก็คือ การกินอาหารของความกว้าง อยู่
ในหัวมันเอง โดยแน่นอน.

สิ่งที่ท่านจากความรู้ลึก "ตัวกู - ของกู" มาแล้วแต่
หัวที่ ความเคยคิด ไม่ได้มาแล้ว แต่หัวที่: กว้างจริง
ไม่มีความรู้ลึกก็มีความเคยคิด; ไม่มี "ตัวกู" สำหรับยก
ก่อง คนตลอดเวลา ที่กว้าง; แล้วแต่ที่จะเป็นความกว้างตัว-
กู หรือ กว้างอย่างอาหาร.

พุทธคุณ สันติ

ในภพตาม, โชน
๑๘ ส.ค. ๒๕๑๐.

นำเรื่อง

ข้าพเจ้าปฏิเสธไม่ได้ว่า เรื่องทั้งหมดในหนังสือนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับโลกอยู่มาก แต่ก็ได้พยายามให้มี ธรรมะแทรกอยู่เท่าที่จะเป็นไปได้ จึงได้ให้ชื่อหนังสือเรื่องนี้ว่า “ธรรมะสำหรับคนนอกวัด” ^{๕๕๘} ทั้งนี้เพื่อจะจูงใจคนนอกวัดที่ยังหนุ่มยังสาวอยู่ ให้หันมาคิดเรื่องธรรมะกันบ้าง แม้ว่าวันละเล็กน้อยก็ยังดีกว่าไม่คิดถึงเสียเลย ตามธรรมดาคนนี้ ^{๕๕๙} ผู้อ่านหนังสือธรรมะโดยมากมักจะเป็นคนแก่ อย่างที่เรียกว่าไม้ใกล้ฝั่ง ได้เดินทางมาจนเกือบจะสุดถนนสายยาวของชีวิตแล้ว รู้สึกว่าเหวและหวาคกล้วเมื่อนึกถึงจุดจบของตัวเอง ก็พยายามจะอ่านหนังสือธรรมะ ซึ่งส่วนมากก็ช่วยปลอบใจให้ท่านเหล่านั้นได้พบความหวังอันสดใส ไม่เห็นชีวิตเป็นของแห้งแล้งเกินไป.

แต่คนชราอันมีน้อย คนส่วนมากยังหนุ่มยังสาว บางคนก็อยู่ในวัยกลางคน ท่านเหล่านั้นเป็นจำนวนมาก พอเห็นหนังสือธรรมะก็รู้สึกง่วงนอน หรือถ้าไม่เป็นเช่นนั้นก็รู้สึกว่า

เอาไว้อ่านเวลาแก่จะดีกว่า เวลานั้นยังไม่ถึงเวลา เพราะวัยหนุ่มสาวเป็นระยะเวลาของการต่อสู้ เป็นเรื่องของการทำมาหากิน และการแสวงหาชื่อเสียง จะมาแสวงหาธรรมะก็จะครีและล่าหลังไม่ทันเพื่อน เพราะว่าคนเราเกิดมาแล้ว มีหน้าที่อยู่ว่าจะต้องพยายามให้ชีวิตก้าวหน้าและรุ่งโรจน์ ท่านเหล่านั้นมักจะพูดว่า “เราเป็นคนทำมาหากินมีลูกมีเมียต้องยุ่งเรื่องงานจะไปนั่งอ่านหนังสือธรรมะอยู่อย่างไรไหว หนังสือธรรมะนั้นจะต้องเป็นเรื่องของคนในวัด พวกเราต้องอ่านเรื่องที่จะทำให้ก้าวหน้าเพราะเรายังไม่ถึงเวลาเข้าวัด” เพราะเหตุนี้เอง ข้าพเจ้าจึงให้ซื้อหนังสือชื่อว่า “ธรรมะสำหรับคนนอกวัด” เพื่อสะกิดใจท่านทั้งหลายให้ระลึกว่า ธรรมะไม่ใช่เรื่องของคนในวัดโดยเฉพาะเท่านั้น แม้แต่คนนอกวัดก็ควรสนใจธรรมะด้วยเหมือนกัน.

ข้าพเจ้าอยากจะให้ท่านทั้งหลายเปลี่ยนความเข้าใจในเรื่องสำคัญสักเรื่องหนึ่ง คือความรู้สึกที่ว่าคนที่ศึกษาธรรมะเป็นคนครีจะไม่ก้าวหน้า ธรรมะไม่ได้บอกเลยว่าท่านจะต้องครีจะต้องทำหน้าเศร้าและหดหู่ผมยุง และไม่รู้จักริดเลื้อ ธรรมะเพียงแต่จะสอนให้ท่านมีใจสดชื่นไม่สะดุ้งสะเทือนต่ออุปสรรค เป็นกำแพงเมืองจีนที่ความทุกข์ทะลวงเข้ามาไม่ได้ ธรรมะจะสอนให้ท่าน

รู้จักความพอเหมาะพอควร ความไม่ตื่นตื่นต่อลาภยศจนเกินไป
คนที่ก้าวหน้าโดยไม่มีธรรมะ เมื่อสะดวกอุปสรรคอาจถึงแก่พิต
หวังมากมาย จนอาจถึงตัวตายได้ ดังที่มีข่าวอยู่เนือง ๆ แต่
ผู้ที่ก้าวหน้ารุ่งเรืองและมีธรรมะประจำใจด้วย จะเป็นผู้มีความ
หนักแน่น และทบมือทำโลกโดยไม่รู้สึกสะอึกสั่นกลัว เพราะเขา
รู้เสียแล้วว่าโลกคือความหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไม่มีอะไรน่า
กลัวเลย นอกเสียจากคนที่ยังไม่รู้จักโลกเท่านั้น ก็คิดว่าโลก
คือสิ่งน่ากลัว ก็เกิดวิตกกังวลไปต่าง ๆ นานา.

ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นแล้วว่า ธรรมะสำหรับคน
นอกวัดก็เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งกว่าธรรมะสำหรับคนในวัด เพราะว่า
คนในวัดท่านมีเวลาสวดมนต์ทำวัตรเป็นประจำอยู่แล้ว ส่วน
คนนอกวัดอย่างเราทั้งหลาย อยู่ในฐานะที่ล่อแหลมต่ออัน
ตรายยิ่งนัก เพราะมีเครื่องชั่ว ทำลาย “ความเป็นสัตว์” ที่มี
อยู่ในตัวเราทุกวัน ถ้าเราบังคับใจไม่ได้ “ความเป็นสัตว์”
ซึ่งซ่อนอยู่ภายในก็จะโผล่ออกมา ทำให้ละครชีวิตของมนุษย์
เต็มไปด้วยความน่าเกลียด ฉะนั้น โลกจะสะอาดไม่ได้
ถ้าคนนอกวัดยังคงถือว่า “ไม่เป็นไร, ไม่ต้องมีธรรมะก็อยู่ได้
เพราะสิ่งที่เราต้องการนั้นคือข้าววันละสามมื้อ” ท่านคงสังเกต

เห็นว่า ความยุ่งยากในโลกนี้เกิดขึ้น ก็เพราะพวกมีข้าว
กินคนละสามมื้ออย่างฟุ่มเฟือยนี้เอง ส่วนคนที่เที่ยวขอ
ข้าวเขากินนั้น กลับอยู่ในศีลในธรรม ข้าพเจ้าจึงหวังว่า
ท่านที่อ่านหนังสือเล่มนี้ คงจะเข้าใจเสียใหม่ให้ถูกต้องว่า คน
เราจะไม่เสื่อมเพราะธรรมะเป็นอันขาด ธรรมต่างหากเล่าที่
เป็นเครื่องยังความฉิบหายให้เกิดดังที่เห็นประจักษ์กันอยู่แล้ว.

วิลาศ มณีวัต

ลอนดอน

สิงหาคม ๒๔๘๘

ห้ามขาด แขนง หรือฉก ทพพอเองของสฤค

หนังสือเล่มวิเศษอยู่ที่ไหน ?

มนุษย์มีชีวิตอยู่ในสภาพของความ
หวังเรื่อยมา ตัวเองเป็นเหมือนเครื่องจักร
ไม่รู้ตัวว่า ได้ทำอะไรลงไปบ้าง มีอะไร
บางอย่างนอกกายเป็นผู้คิด รู้สึก และ
กระทำการแทนตัวตนแท้จริงของเรา จึงทำ
การต่าง ๆ อย่างโง่ ๆ และไร้เหตุผลอยู่
รำไป.

....

ข้าพเจ้าเคยได้รับคำถามหลายครั้งว่า หนังสือพุทธ-
ศาสนาในเมืองไทยที่ตีจริง ๆ นั้น ไม่มีบ้างหรือ ? ข้าพเจ้า
ยอมรับตรง ๆ ว่า ไม่ค่อยจะเข้าใจคำถามนี้เลย.

ผู้ถามจึงกล่าวต่อไปว่า “ผมอยากได้หนังสือพุทธ-
ศาสนาสักเล่มหนึ่งที่อ่านง่าย ถูกต้อง เหมาะกับคนอย่างเรา
คืออ่านเล่มเดียวแล้วก็พอ ไม่ต้องอ่านเล่มอื่นอีก” คำอธิบาย
ของเขาช่วยให้ข้าพเจ้ามีความเข้าใจมากออกไปเล็กน้อย จึงได้
ตอบไปว่า “หนังสืออุคมคติอย่างคุณว่านั้นยังไม่มี และจะมี
ไม่ได้เลย.”

ทำไมข้าพเจ้าจึงกล่าวเช่นนั้น ? ก็เพราะว่า เขาผู้นั้นต้องการได้หนังสือวิเศษเล่มนั้นไป เพื่อจะอ่าน แล้วก็เชื่อเลยทีเดียว จึงมีข้อบังคับไว้ว่า หนังสือนั้นจะต้อง “อ่านง่ายและถูกต้อง” แปลว่า ถ้าอ่านยากสักหน่อยก็จักไม่พยายาม และเมื่ออ่านแล้วก็จะไม่ยอมคิดด้วย เพราะสัญญากันไว้แล้วว่า หนังสือนั้น “ถูกต้อง” ดังนั้นจึงไม่ต้องคิด มีอะไรบ้าง ก็เชื่อได้ทั้งหมดทันที.

คนโดยมากเป็นเสียเช่นนั้น คือไม่พยายามที่จะใช้ความคิดนึกตรึกตรองของตัว อยากจะได้พบหนังสืออะไร สักเล่มหนึ่งหรือพบผู้วิเศษสักคนหนึ่ง ซึ่งมีคำรับรองว่าเป็นผู้รู้แท้จริง เพื่อเขาจะได้หลับตาเชื่อเลยทีเดียว ความคิดที่จะ “ตะครุบ-ทุกสิ่งทุกอย่างเอามาเชื่อ” นี้ เป็นภัยร้ายแรงมาก เนื่องจากว่าผู้วิเศษหรือ หนังสือวิเศษเล่มนั้น อาจจะให้คำ แนะนำอะไรที่ ๆ และถูกต้องจริง แต่เราเข้าใจของเขาผิดเพี้ยนไปจากความหมาย ถ้าเราเชื่อเสียเลยโดยไม่ต้องคิดแล้ว ก็เป็นอันว่า นอกจากจะไม่ได้ผลอะไรแล้ว ยังเกิดโทษอีกด้วย.

นักหนังสือพิมพ์ผู้หนึ่ง ตั้งข้อถามแก่ ยอร์ช ชันดาเยนา นักปรัชญาผู้มีชื่อเสียง ซึ่งยังมีชีวิตอยู่จนบัดนี้ ว่าเขามีความเชื่อในอะไรบ้าง ? ชันดาเยนา ตอบว่า “ข้าพเจ้าไม่เชื่ออะไร

โละ และดูเหมือนจะไม่เคยเชื่อสิ่งใด ๆ ทั้งสิ้น แต่แน่ละ, มีบางอย่างที่ข้าพเจ้าเชื่อในแบบของข้าพเจ้าในบางขณะ ตัวอย่างเช่น เมื่อข้าพเจ้าออกไปนอกบ้าน ไปยืนรอรถเมล์อยู่ตรงหัวถนน ข้าพเจ้าก็มีความเชื่อว่า รถเมล์จะต้องมาภายในห้าหรือหกนาที นอกจากนั้น ข้าพเจ้าก็ไม่อาจจะเชื่ออะไร ๆ ที่ยังไม่ได้เห็นจริงจังก่อน ทั้ง ๆ ที่ชีวิตข้าพเจ้าทั้งชีวิตได้อุทิศให้เพื่อแสวงหาอะไรสักอย่าง สำหรับจะเป็นจุดหมายแห่งความเชื่อ."

เราอาจลืมกันไปว่า หนังสือพิเศษเล่มหนึ่ง ซึ่งควรอ่านเสมอ ๆ ก็มีอยู่แล้วในบ้านของทุก ๆ คน หนังสือเล่มนั้น คือ ตัวของท่านเอง.

ไม่ว่าเราจะไปอ่านหนังสือของพุทธทาสภิกขุ เบิร์นฮาร์ด ชอว์ หรือ เกอเต้ ไม่ว่าเราจะไปฟังปาฐกถาของใครในที่สุด เราก็จะต้องมาสอบค้นพบทวนกับหนังสือเล่มเก่า ๆ ที่เรามีอยู่คือ ตัวของเราเอง เสมอ ถ้าเรายังหลับอยู่ สิบ เบิร์นฮาร์ด ชอว์ สิบ พุทธทาสภิกขุ ก็ช่วยอะไรไม่ได้.

อูสเปนสกี นักคิดที่มีชื่อเสียง จึงกล่าวว่า มนุษย์เรา
จะต้อง “ตื่น” เสียก่อน จึงจะพบแสงสว่างของสัจธรรม เขา
ให้คำอธิบายว่าตั้งแต่วันเกิดไปจนถึงวันตาย มนุษย์มีชีวิตอยู่
ในสภาพของความหลับเรื่อยมา ตัวเองเป็นเหมือนเครื่องจักร
ไม่รู้ตัวว่าได้ทำอะไรลงไปบ้าง มีอะไรบางอย่างนอกกาย เป็น
ผู้คิด รู้สึก และกระทำการแทนตัวตนแท้จริง เราจึงทำการ
ต่าง ๆ อย่างโง่ ๆ และไร้เหตุผลอยู่ร่ำไป.

นึกดูเราก็หลับและละเมอเพ้อพอกอยู่ทุกวัน จริงอย่าง
อูสเปนสกี กล่าว เพราะว่าการที่เราครองชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ นี้
เหมือนกับเราไม่ได้เป็นตัวของตัวเองเลย เราทำสิ่งต่าง ๆ ไป
เหมือนกับว่าตาม ๆ เขาไป เขาอยู่กันอย่างไร เราก็อยู่ไป
อย่างนั้นบ้าง เขาทำอะไรกัน เราก็ทำบ้าง เขานิยมอะไร เรา
ก็นิยมตามไปด้วยเหมือนกัน คล้ายกับมีอะไรมาคอยบังคับให้
เราทำสิ่งต่าง ๆ โดยเราไม่ได้คิดของเราเลยว่า ควรจะทำ
หรือไม่ สิ่งนี้ บางทีเรียกกันว่าอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม.

เราจะต้องตื่นขึ้น ไม่ยอมให้สิ่งต่าง ๆ มาบังคับกับความ
ประพฤติกของเรามากต่อไป เราจะต้องเป็นตัวของตัวเอง.

เมื่อเราตื่นขึ้นได้ นัยน์ตาและความคิดก็แจ่มใสพอที่จะ
อ่านหนังสือเล่มพิเศษ คือ ตัวของตัวเอง ได้ เพราะว่า ความ
ทุกข์ ความสุข ความวุ่นวายของโลก และปฏิกณาลึกลับต่างๆ
มันก็ซ่อนอยู่ในร่างกายที่เราหิวผมให้มันทุกวันนี้แหละ ลอง
คิดดู -- เพราะว่าปัญหาชีวิตนั้น ก็เหมือนการไปหัวหิน ถ้า
คนอื่นเขาไปแทนเรา เขาก็ได้รสลมทะเลเป็นของเขา เรา
ต้องไปของเราเองจึงจะรู้ ควรจำไว้ว่า เราต้องขบปัญหา
ชีวิตเอาเอง หนังสือและผู้อื่นเป็นเพียงผู้ช่วยแนะนำเท่านั้น
เหมือนหัดว่ายน้ำ อ่านแต่หนังสือ ไม่ลงไปว่ายเอง อีกร้อยปี
ก็ว่ายน้ำไม่เป็น.

ความตายอย่างลึกลับ

ใครก็ตาม หลงผิดไปทำตัวของ
ตัวใหญ่มากขึ้น คนนั้นก็ทุกข์มาก คนมี
ปัญญาต้องพยายาม ลดขนาด ของตัวเอง
พยายามทำตัวให้เล็กที่สุดที่จะเล็กได้.

...

ข้าพเจ้าเดิน ข้าพเจ้านั่ง ข้าพเจ้าเขียนหนังสือ ข้าพเจ้า
หิว นี่หรือคือข้าพเจ้า ร่างกายที่เคลื่อนไหวอยู่นี้หรือ คือ
“ข้าพเจ้า”

ถ้าร่างกายนี้คือ “ตัวเรา” ปัญหาของชีวิตก็คงจะไม่
มากมายอะไรนัก แต่คำว่า “เรา” มิได้หมายเพียงร่างกายนี้
เท่านั้น ขอให้ท่านลองคิดว่า อะไรคือสิ่งที่เรียกว่า ตัวท่าน?

บางคนไม่มีบุตรไม่ได้ บางคนไม่ได้ไปแทงม้าก็ขาด
ความสุข รู้สึกว่า สนามม้าเป็นส่วนหนึ่ง ของชีวิตที่เดียว
แทบทุกคนมีพันธะกับลูกเมีย ญาติ พี่น้อง จนชีวิตของครอบ-

กรวกับชีวิตของตัวเองแยกออกจากกันไม่ได้ และคนบางคน
ต้องมีบุญเป็น วิทย์ เครื่องเฟอร์นิเจอร์ รถยนต์ ชาติสิ่งเหล่านี้
ก็เตือนร่อนว่านวยเป็นโกลาหลที่เดียว.

เพราะฉะนั้นชีวิตของเรา ไม่ได้หมายความว่าตัว
เราที่กำลังนั่งอ่านหนังสือพิมพ์อยู่นั้น บุหรี่ สนามม้า
ครอบครั ใต้ เก้าอี้ ขวดน้ำปลา ผ้าขาว และครีมใส่ผมทั้ง
หมดนั้นแหละคือตัวเรา ตัวเราจึงเป็นตัวที่ออกจะใหญ่มาก
ทำให้เกิดทุกข์ ใครก็ตามหลงผิดไปทำให้ตัวของตัวใหญ่มาก
ขึ้น คนนั้นก็ทุกข์มาก มีคนบางคนคิดว่า "ประเทศคือข้าพเจ้า"
ก็เลย แบกเอา ตัวตนอัน เบื่อเรอเข้า ไว้หนักอึ้งไป ตลอดชีวิต
บางคนยิ่งกว่านั้นขึ้นไปอีก หลงผิดไปว่า "โลกนี้คือตัวเรา"
ลองคิดดูเถิดว่า เขาจะแบกความหนักไว้สักเพียงไหน.

ส่วนคนมีปัญญา ก็พยายามลดขนาดของตัวเองลง
พยายามทำให้ตัวให้เล็กที่สุดเท่าที่จะเล็กได้ ความเยือกเย็นผาสุก
สบายก็จะบังเกิด จนในที่สุดเมื่อ "หุบตัวของตัว" ให้แตก
กระจายได้ ก็จะพบยอดแห่งความสุข แต่มิได้แปลว่า การ
หุบตัวของตัวเอง คือการฆ่าตัวตาย.

“ตัวเรา” อาจตายได้ โดยไม่มีการฆาตกรรมหรือ
ฉาปนกิจใด ๆ. โดยไม่เกี่ยวกับสัปเหร่อเลยด้วยซ้ำ เช่นเดียว
กับที่ท่านและข้าพเจ้าเกิดอยู่ทุกวัน โดยไม่ต้องมีการทำคลอด
หรือผ้าอ้อมมาเกี่ยวข้องกับตัว.

เมื่อข้าพเจ้าพูดว่า “ตัวเรา” เกิด ข้าพเจ้าหมายความว่า
ถึงความถึอมนั่นในตัวตน ลองคิดถึงให้ดีจะพบว่า ท่านเกิดบ่อยๆ
บางที่ท่านเกิดเป็นเศรษฐี เกิดเป็นพ่อคน เกิดเป็นผู้รู้มีปัญญา
เกิดเป็นผู้ชนะตืออกดีใจ เกิดเป็นผู้แพ้เสียอกเสียใจ เกิดเป็น
รัฐมนตรีบ้าง เกิดเป็นคนจนบ้าง โดยที่ตัวเราอยู่เฉย ๆ ไม่ได้
ร้องแ้ว ๆ แต่ก็เกิดอยู่วันยังค่ำ มีความยึดถืออยู่ที่ไหน ก็
มีการเกิดอยู่ที่นั่น.

จากเด็กชายคนหนึ่ง เราเกิดเป็นนักเรียน เกิดเป็น
ข้าราชการ เกิดเป็นหัวหน้ากอง เราเกิดอยู่ทุกขณะ เป็นนั้น
เป็นนี้ ซึ่งเรายึดถือเอาที่แปลว่า เราเกิด เราจึงต้องทบทวนตัวเอง
เสีย คือไม่ยอมเกิดอีกต่อไป การทบทวนตัวเองให้แตกคับ มิได้
แปลว่า ต้องทำชีวิตให้แตกคับ แต่หมายถึงทำลายความยึด
มั่นให้แตกคับ.

เมื่อความยึดมั่นไม่มีแล้ว อะไรเล่าที่เหลืออยู่—มันก็เป็น
เป็นการกระทำกิจการงานโดยความบริสุทธิ์ล้วน ๆ อิสระและ
ผาสุกเพราะว่าเราไม่มี “ร่างกายตัวใหญ่” ของเราสำหรับจะเป็น
ทุกข์ได้อีก เราตายเสียแล้ว เราไม่เกิดอีก เราไม่เป็นนั่น
เป็นนี่อีกแล้ว เราจะเป็นอะไรก็ตาม เรารู้สึกแต่เพียงว่า นั่น
เป็นวิวัฒนาการของชีวิตและโลก เป็นไปตามกฎธรรมชาติของ
ธรรมชาติ ซึ่งย่อมหมุนเวียนเจริญและเสื่อมเป็นนิจ ธรรมดา
ของโลกจะมา จูงมือเราให้ ไปเกิดเป็น นั่นเป็นนี่อีก ไม่ได้แล้ว
เราไม่เกิดแล้ว.

เพราะฉะนั้น การเกิด จึงไม่ได้หมายความว่าถึงเด็กที่
เพิ่งออกจากครรภ์มารดาเสมอไป การยึดถือสภาวะต่าง ๆ
เป็นนั่นเป็นนี่ ก็เป็นการเกิดเหมือนกัน และถ้าเราไม่เกิดเสีย
ได้ เราก็พบชีวิตอีกแบบหนึ่ง ซึ่งผ่องใสเยือกเย็นประหนึ่ง
ของทิพย์ ทั้ง ๆ ที่ก็เป็นชีวิตโดยสามัญธรรมดานี่เอง.

ความตายโดยไม่มีการฆาตกรรมนั้น เป็นสิ่งลึกลับ
หรือ? แต่มันก็เป็นความตายซึ่งหมายถึงความสข เพราะสิ่ง
ที่ตายไปนั้น ก็คือกิเลสและอวิชชาของเราเองทั้งสน รวมทั้ง
“ตัวเรา” ที่หลงพอกพูนเอาไว้อย่าง.

ชีวิตที่ไม่เต็มพร้อม

พยานแท้จริงของผู้มีดวงจิตสว่าง
สกุโลอยู่ที่ว่า คำพูดทุก ๆ คำของเขา
เต็ม ไปด้วย ความชุ่ม ชื่นคลใจ หรือ ไม่
คำพูดของเขาให้ความสำคัญของเราสว่าง
ตามไปด้วยหรือไม่ และการกระทำของ
เขาแสดงถึงความบริสุทธิ์ภายในได้เพียงไร

....

เพียงแต่ตื่นขึ้นมาไปทำงาน กลับบ้านกินข้าวแล้วนอน
ตื่นเข้าไปทำงานอีก กลับมาแล้วนอนอีก อย่างนี้ยังไม่ควร
เรียกว่าเป็นชีวิตที่เต็มพร้อม ชีวิตควรจะมีความหมายอะไร
บางอย่าง สูงกว่ากินแล้วนอน ใครคนหนึ่งพูดว่า “ผมชอบ
คิดเรื่องชีวิต แต่ไม่เคยอ่านพระไตรปิฎกหรือหนังสือปรัชญาสูง ๆ
อย่าง สปิโนซา หรือ เอ็มมานูเอลคานต์ ผมจึงรู้ว่าหมดหวังที่จะ
เข้าถึงสัจธรรมได้ อยากเห็นแม้เพียงเงาของสัจธรรมก็ยินดี.”

เขาผู้นั้น จะเป็นใครก็ตาม นับว่าได้เริ่มก้าวขึ้นสู่บัน
ไดแห่งปรัชญาแล้ว ความสงสัยว่า โลกคืออะไร ชีวิตคืออะไร

เป็นความสงสัยที่มีประโยชน์ ส่วนการที่วิตกว่าไม่เคยอ่าน
พระไตรปิฎก หรือนักปรัชญาสูง ๆ ก็ไม่เคยได้อ่านงานของ
เขานั่น ข้าพเจ้าอยากจะพูดว่า ไม่สู้จะมีความจำเป็นเท่าใด
นัก เพราะหลักธรรมนั้นมียู่ทั่ว ๆ ไป หนังสือวิชาปรัชญา
ตามบ้านต่าง ๆ บางทีก็มีไว้เพื่อโก้หรู. ดวงจิตของเราจะสว่าง
มิใช่ด้วยการอ่านคัมภีร์ หรือเพราะได้ฟังการบรรยายทาง
ศาสนา ความสว่างในดวงจิตของเราจะเกิดขึ้นก็เพราะเราได้
พบและลบล้าง “ความจริง” อันไม่มีวันเปลี่ยนแปลงต่างหาก.

ในประเทศอินเดีย การที่เราจะเรียกใครสักคนหนึ่งว่า
เป็นผู้สำเร็จยิ่งใหญ่ มีระดับของจิตใจชั้นสูง ก็หาใช่เพราะ
คนนั้นเขาได้เขียนหนังสือเล่มหนา ๆ ไว้หลายเล่ม หรือเพราะ
พูดอธิบายเรื่องปัญหาโลกหน้าอย่างแคล่วคล่อง สิ่งเหล่านี้เป็น
เพียงเปลือกนอก แต่พยานแท้จริงของผู้มีดวงจิตสว่างสุดใส
อยู่ที่ว่าคำพูดทุก ๆ คำของเขา เติมไปด้วยความซุ่มซึ้งจิตใจ
หรือไม่ คำพูดของเขาทำให้ความสำนึกของเราสว่างตามไป
ด้วยหรือไม่ และการกระทำของเขาแสดงถึงความบริสุทธิ์
ภายในได้เพียงไร ผู้อ่านจะรู้สึกในตอนนี้ว่า จุฬหามายของ

ศาสนาถือผลที่จับต้องได้และแลเห็นได้ ศาสนามิใช่เรื่องของ
ทฤษฎีหรือหลักเกณฑ์เท่านั้น ศาสนามุ่งผลคือความบริสุทธิ์
ของจิตใจเป็นใหญ่ เพียงแต่พูดหรืออ่านหนังสือมาก ๆ ไม่
เป็นสิ่งที่ช่วยอะไรได้ และไม่มีน้ำหนักในทางธรรม.

บุคคลซึ่งอ่านหนังสือไม่ออก ก็สามารถที่จะขึ้นไปสู่ระ-
ดับจิตใจสูง ๆ ได้ ประสบความสว่างอันเป็นภาวะชุ่มชื้นเยือก
เย็นได้โดยไม่ต้องเข้าโรงเรียนมหาวิทยาลัย โดยไม่ต้องอ่าน
พระกัมภีร์ใด ๆ ขอแต่ว่าให้ปราบ “ธรรมชาติแห่งสัตว์” ที่มีอยู่
ในตัวให้ไถ่ก็แล้วกัน เพราะผู้ซึ่งเอาชนะ “ธรรมชาติแห่งสัตว์”
ไถ่ก็ย่อมจะมองเห็น “หน้าตาของตัวเอง” ได้ว่ามีความเกี่ยว
ข้องอยู่กับทุก ๆ สิ่งอย่างไร ทั้งยังจะรู้ด้วยว่า “ความจริงที่
ซ่อนอยู่ในตัวเอานั้นคืออย่างไร” เมื่อรู้ความจริงที่อยู่ในตัวเอง
เสียแล้ว ความจริงในหนังสือที่ห้องสมุด หรือที่เพิงพิมพ์ใน
นิวยอร์กก็ไม่จำเป็นต้องรู้อีก นี่ก็เป็นความหมายอย่างหนึ่ง
ของสัจธรรม คือเป็นธรรมะหรือ “อะไร” อย่างหนึ่งซึ่ง
เมื่อเรารู้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องรู้อะไรอีก คล้ายกับว่ามันเป็น
ตัว “ความจริงใหญ่” ที่อมเอา “ความจริงเล็กๆ” ไว้ได้หมด.

ผู้ซึ่งสันทัดในทางพระคัมภีร์ สามารถอ้างได้รวดเร็ว
แม่นยำและรอบรู้ทางปรัชญา วิทยาศาสตร์ อาจได้รับความนับ
ถือในวงสังคมว่าเป็นปรัชญาเมธี หรือผู้ฉลาดอย่างยิ่ง แต่เป็น
คนละเรื่องกับ “ผู้เข้าถึงความจริง” หรือ “ผู้ไปถึงแล้วซึ่งดิน
แดนอันไม่มีความทลอลง” ผู้ซึ่งรอบรู้ทางหลักนักปราชญ์
ไล่ไม่จน พุทธะไรน่าฟัง การมหลักแหลม เป็นคนละอย่างกับ
ผู้ซึ่งมีดวงจิตบริสุทธิ์มองเห็นว่าอะไรๆ ในโลกนี้ก็เป็นของตน
หรือเป็นส่วนหนึ่งแห่งตน เช่นเดียวกับที่ตนเป็นของทุก ๆ
สิ่งทั้งใหญ่และเล็ก นั่นคือตัวเราเป็นทุกอย่างและเป็นทั้งหมด

มีนักบุญ ขนาดศาสดา ของอินเดีย คนหนึ่งชื่อ ราม-
ภคณา ซึ่งผู้คนเคารพนับถือเสมอด้วยพระอรหันต์ทีเดียว
รามภคณาไม่เคยเข้าโรงเรียน ไม่เคยอ่านพระคัมภีร์ไม่ว่า
เล่มไหน ปรัชญาก็ไม่เคยแตะต้องศึกษา แต่ก็ขึ้นไปสู่ระดับจิต
อันสูงได้โดยฝึกตัวเองตามแบบโยคะ ถือการปฏิบัติเป็นใหญ่
เรื่องทฤษฎีนั้นไม่รู้ด้วย เจลา รามภคณา พุท เหมือนไม่ใช่
สามัญชนพุด แต่คล้ายพระผู้เป็นเจ้าพุด สามารถให้แรงกลใจ
และความเกษมสุขแก่คนที่ไปหาได้ ด้วยการกล่าวคำง่าย ๆ

เพียงสองสามประโยค บัญหาปรัชญาหรือศาสนายก ๆ ลึกซึ้งของผู้คงแก่เรียน พอเอาไปถามรามกฤษณา ท่านก็จะตอบง่าย ๆ แต่ขจัดความสงสัยของผู้ถามได้ทันที อย่างนี้อธิบายเป็นอื่นไม่ได้ นอกจากจะใช้คำว่าท่านมี “อำนาจลึกลับ” ซึ่งทำให้รู้แจ้งแทงตลอดทะลุปรุโปร่งไปหมด “อำนาจลึกลับ” ดังว่านี้จะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อเจ้าตัวยกจิตใจขึ้นไปจนถึงระดับที่สามารถสลัดความกลัวของโลกทั้งได้แล้วเท่านั้น.

ความฉลาดในทางปรัชญาอย่างที่ตั้งคมยกย่องนั้น เป็นคนละเรื่องกับการหาทางเข้าสู่สังขาร เพราะยอดแห่งความรู้นั้นมีใช้การรู้หนังสือ หรือวิชา หากได้แก่ความรู้จักตัวเองและรู้จักความเกี่ยวข้องระหว่างตัวเองกับโลกภายนอก.

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่อง “ปฏิบัติเห็นเอง” ซึ่งอาจเริ่มต้นได้ด้วยการพยายามแยก “ของจริง” ออกจาก “ของปลอม” แล้วต่อจากนั้นลองพยายามคิดในปัญหาเรื่องความดี และความชั่ว เมื่อมองเห็นว่า “อ้อ, เด็ก ๆ เรียนสมมติกันในวิชาเลขและพีชคณิต แต่ผู้ใหญ่เอาทุกสิ่งมาสมมติกันหมด” ก็ให้เห็นต่อไปว่าไม่มีอะไรสำคัญ แล้วก็จะเห็นอีกว่าทุกสิ่งสำคัญทั้งนั้น ซึ่งมีได้เป็นการค้านกันเลย.

สิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิตคืออะไร

จริงอยู่คนไม่มีเงิน ย่อมไม่มี
สตางค์จะซื้อข้าวและปลาทุ แต่เมื่อพระ
ชนกทอดพระเนตรเห็นนครมิถิลาของพระ
องค์กำลังลุกโพล่งด้วยแสงเพลิง แทน
การฆ่าตัวตาย พระองค์ตรัสว่า “ที่กำลัง
ไหม้อยู่ นั้น ไม่มีอะไรเลยที่เป็นของข้า...”

5205

....

เพื่อนคนหนึ่งในอเมริกาเขียนจดหมายมาถึงข้าพเจ้าว่า
ชีวิตในบ้านเมืองที่เจริญอย่างสูงอยู่นั้น - คุณข้างเต็มไปด้วยของ
จำเป็นแก่ชีวิตมากมายเสียเหลือเกิน เขาว่าความก้าวหน้าของ
วิทยาศาสตร์และเครื่องยนต์กลไก ทำให้มนุษย์รู้จักประดิษฐ์
เครื่องมือเครื่องใช้ใหม่ ๆ แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่เหล่านั้น ก็
ค่อย ๆ กลายเป็นของจำเป็นแก่ชีวิตประจำวันของเราไปโดย
ไม่รู้ตัว เขาเปรียบเทียบมาให้ข้าพเจ้าฟังว่า เมื่อเขาอยู่พิษณุ
โลก สมมติว่ามีของจำเป็นในชีวิตสิบสิ่ง พอเข้ามาเรียนใน
กรุงเทพฯ มีของจำเป็นร้อยสิ่ง ครั้นไปอเมริกา มันกำลังจะ

23 พ.ย. 2516

กลายเป็นหำร้อยสิ่งอยู่แล้ว เขาว่าแม้นอเมริกาเองอีก หำสิบ
ปีข้างหน้าของจำเป็นแกชีวิตก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นอีก.

เขาจึงลงท้ายจดหมายของเขาว่า “คุณสนใจทาง
ศาสนาอยู่บ้าง ผมจึงเล่าข้อคิดเรื่องนี้มาให้ฟัง เพราะผมรู้สึก
ว่าการครองชีพของคนเราทุกวันนี้ เมื่อเทียบทางศาสนาแล้ว
เหมือนกับจะเอาตีกระพ่ำไปเทียบกับกะปิ มันต่างกันไกลนัก
และพวกกันไม่รู้เรื่องที่เกี่ยว ทางศาสนาเท่าที่ผมทราบ เขาสอน
ให้มีของจำเป็นแต่น้อย พยายามทิ้งของต่าง ๆ ให้หมด สอน
ให้ทั้งแม่แต่กระทั่งตัวเอง แต่ทางโลกเรากำลังทำในทางตรง
ข้าม คือเสาะหาของจำเป็นแกชีวิตเพิ่มขึ้นทุกวันซึ่งมองในแง่
ทางโลกก็ว่าทำให้ชีวิตสะดวกสบายขึ้น แต่มองอีกทางหนึ่ง
อาจเห็นว่าเพิ่มภาระมากขึ้นก็ได้ การครองชีพแบบไหน
เล่าจึงจะถูก? และใครจะเป็นคนตัดสิน?

อ้อ, ไม่มีใครตัดสินได้ นอกจากความรู้สึกที่กำลังถูก
เผาลนอยู่ของตัวเอง ความรู้สึกที่ร้อนรนอยู่เป็นนิจ จิตใจที่
ค้นรหาคำยืนยันใจไม่ได้นั้นแหละ มันจะตอบตัวเอง และ
ทบทวนตัวเองเสมอ มันกู่ตะโกนอยู่เสมอว่า “ผิดแน่ ๆ และทน

แทบไม่ไหวอยู่แล้ว!” แต่ท่านอดปากมันไว้ แล้วมองดูรอบ ๆ ตัว พลังกล่าวปลอบตัวเองว่า “ต้องถูกแน่ เพราะใคร ๆ เขาก็ใช้ชีวิตแบบบนถนน^{สี่ ๕ ๖}” เราทุกคนตัดสินใจชีวิตโดยวิธีเดียวกันคือ ดูว่าคนทั้งโลกกำลังคิดอย่างไรอยู่อย่างไร ทำอย่างไร แล้วเราก็คิด ทำและอยู่อย่างนั้นบ้าง โดยคิดว่ามันควรจะถูกต้องดีแล้วเพราะเหตุนี้เองเมื่อแรกเริ่มก็มีการคอร์ปชั่นเพียงกลุ่มเดียว แต่เดี๋ยวนี้ชีวิตแบบนี้ ได้ระบาดไปถึงเกือบจะทุกชีวิตเสียแล้ว.

ไม่แต่แพ้ชั้นผู้น้อยเท่านั้น ที่มีการทำตามกันอย่างรวกเร็ว ถึงการอื่น ๆ เราก็ถูกจูงจมูกได้โดยง่าย เราชอบทำตามคนอื่น เพราะเราคิดของเราไม่ได้ว่า เราควรทำอะไรดี ถ้าคนอื่นเขาทุ่มชีวิตกอบโกยเงินทองกัน เราก็ตั้งหน้าเพื่อการนั้นบ้าง ถึงแม้จะเดือดร้อนเห็นตำตาอยู่ เรายังคิดว่ามันเป็นการถูกต้องอยู่นั่นเอง เพราะสมรรถภาพในการคิดของเรายังไม่มี เราจึงตอบตัวเองไม่ได้โดยเด็ดขาดว่าอะไรถูกอะไรผิด ทั้งนี้เป็นเพราะอะไร?

การคิดว่าอะไรถูกอะไรผิด เป็นเรื่องที่อยู่ในแดนของ
วิชาปรัชญา ซึ่งเป็นวิชาที่ค่อนข้างยาก โลกเรามีสิ่งมีชีวิต
มาแล้วกว่าสองร้อยล้านปี แต่เพิ่งจะมีมนุษย์เพียงหนึ่งล้านปี
เท่านั้น และเพิ่งจะมี “อารยธรรมของมนุษย์” เพียงสองพัน
ห้าร้อยปี บรรดาสิ่งมีชีวิตทั้งหลายนี้ ประมาณกันว่าจะอยู่
ในโลกได้หนึ่งล้านสองแสนล้านปี (สิบสองกับอีกสิบเอ็ด
ศูนย์) แปลว่า เวลาข้างหน้าของสิ่งมีชีวิตนั้น ยังมีอีกพันเท่า
ของเวลาที่ผ่านมาแล้ว พูดอย่างนี้ตัวเลขอาจทำให้เห็นภาพ
ไม่ชัด เพราะเป็นจำนวนมากมายนัก ขอสมมุติใหม่ว่า ถ้าเรา
ให้ระยะเวลาของสิ่งมีชีวิตที่ผ่านมาแล้วเป็นร้อยปี อดีตของ
ชีวิตมนุษย์ก็เพียงหนึ่งเดือน และระยะของอารยธรรมมนุษย์
เพียง ๑ ชั่วโมง ๔๕ นาที และอารยธรรมมนุษย์จะมีสืบต่อ
ไปอีกหนึ่งแสนปี เมื่อคิดคุดังนี้อารยธรรมของมนุษย์ (คือ
ระยะที่มนุษย์รู้จักคิดซึ่งเริ่มราวสมัยพระพุทธเจ้า) จึงดูเหมือน
เพิ่งมีเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ถ้าเรามองโลกในแง่ที่กว้างสักหน่อย
คงจะเห็นว่า สมองของมนุษย์ยังเพิ่งจะเริ่มเตาะเตาะ เหมือน
สมองของเด็กๆ จะหวังให้รู้เรื่องของโลกและชีวิตให้มากย่อม
เหลือวิสัย เพราะฉะนั้นคนโดยมากจึงคิดไม่เป็น.

แต่ขอให้เราลองสังเกตดู ก็คงช่วยในการครองชีวิต
ได้มาก เวลาที่คนทั้งโลกกำลังเป็นอย่างไร? มีแต่เสียงพูดว่า
ต้องให้ทุกคนมีเงินมาก ๆ เพื่อจะได้ซื้อของมากกว่านี้ เรียก
หากันแต่เงิน ไม่มีใครพูดถึงจิตใจ หรือวิญญาณของตัวเอง
บ้างเลย แล้วโลกเป็นอย่างไรบ้าง? สงบร่มเย็นดีอยู่หรือ?

จริงอยู่, คนไม่มีเงิน ย่อมไม่มีสตางค์จะซื้อข้าวและ ปลา
แต่เมื่อพระชนกทอดพระเนตรเห็นนครมิถิลาของพระองค์ กำลังลุก
โพล่งด้วยแสงเพลิง แทนการฆ่าตัวตาย พระองค์ตรัสว่า “ที่กำลัง
ไหม้อยู่เนี่ย ไม่มีอะไรเลยที่เป็นของข้า.”

คนเรานั้นร่นเพื่ออะไร

ทางโลกไม่เคยสอนให้ ด้วยความ
ต้องการกันเลย มีแต่สอนศิลปะในการหา
และทำให้ได้มา คือสอนให้มนุษย์แบก
ก้อนหินวิ่งไปบนถนนแห่งชีวิต โดยไม่รู้
ว่า เมื่อใดจึงจะพ้นบ่วงแห่งความดิ้นรน
อยากได้ — — —

....

ในพระบาลีมีคำสรรเสริญพระบรมศาสดา อยู่ตอน
หนึ่งว่า “ พระผู้มีพระภาคนี้ ทรงฝึกพระองค์ได้แล้ว ทรง
แสดงธรรมเพื่อฝึกฝนคนอื่น ” แปลว่ามีใจจะทรงสอนเพียง
ทฤษฎีแต่พระองค์ทรงปฏิบัติได้ด้วย แล้วจึงจะสอนให้คนอื่น
ปฏิบัติตาม เมื่อมองกันในแง่นี้ เอ็นรี เดวิด ธอโร ก็เป็นผู้หนึ่ง
ที่ควรยกย่องบูชา เขามองดูโลกซึ่งวุ่นวายไปด้วยการแข่งขัน
แล้วก็ตอบตัวเองว่า เราจะหนีอิสระจากสิ่งผูกมัดทั้งหลาย
ได้ก็แต่โดยจำกัดความต้องการของเราเองให้น้อยลง เพื่อว่า
การดิ้นรนชวนชวายนวาม สนองความต้องการจะได้ลดจำนวน
ชั่วโมงลงด้วย คนปกติทำงานหกวันและหยุดหนึ่งวัน ส่วน
เดวิด ธอโร นั้นมีความปรารถนาว่า ควรจะออกแรงทำงาน

เพื่อหาอาหารทางกายเพียงวันเดียว เอาหกวันที่เหลือไป
ใช้จ่ายบำรุงสมองและวิญญาณ เช่นปลูกต้นไม้เพื่อความชุ่ม
ชื้นของใจ และดื่มสุราของธรรมชาติรอบ ๆ ตัว หากทำ
ดังนี้ได้ เขาคิดว่าบางชีวิตจะน่าอภิรมย์กว่านี้.

เดวิด ธอโร ไม่เพียงแต่ชอบชีวิต “เอื้อยสบาย” ทาง
ทฤษฎีเท่านั้น เขามีความกล้าและเด็ดเดี่ยวพอที่จะทดลอง
ปฏิบัติด้วยตนเองทีเดียว เมื่ออายุได้ ๒๗ ซึ่งเป็นวัยกำลัง
การต่อสู้กับโลกอันว้าวุ่นสังคมนั้น เขากลับเดินคุ่มดอยหลังกลับ
ไปสู่ชีวิตอันสงบเย็น อยู่ในอ้อมแขนของต้นไม้และท้องฟ้า
ลงมือปลูกกระท่อมหลังเล็กอยู่ริมสระวัลเด็น ซึ่งต่อมาได้
กลายเป็นชื่อสระที่ไม่รู้จักตายในวรรณกรรมโด่งดังเสมอด้วย
ชื่อเกาะเอ็ดบา ซึ่งจักรพรรดิเจ้าโลกถูกจับไปคุมขัง แต่สระ-
วัลเด็นเลื่องลือนาม เพราะเป็นมุมสงบของนักคิดผู้หนึ่ง ซึ่ง
ไปสำรวจชีวิตเงียบ ๆ อยู่ที่นี่ด้วยความสันโดษสงบเสถียร.

ชัยชนะในการลงทุนลงแรงปลูกกระท่อมของ ธอโร
ครั้งนี้ ทำให้นักเศรษฐกิจต้องจารึกไว้ว่า กระท่อมของเขา
สำเร็จขึ้นด้วยการออกเงินซื้อเครื่องอุปกรณ์อันจำเป็นเพียง

ไม่ถึงหกปอนด์ ธอโรได้แสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ความต้องการแท้ ๆ ของคนเรามีเพียงเล็กน้อย ถ้าเราไม่เพิ่มความต้องการให้ฟุ่มเฟือยออกไปโดยไม่สุดสิ้นแล้ว เราก็จะมีภาระเบากว่านี้ สำหรับการแสวงหาเครื่องเรือนของ ธอโร มีเพียงเก้าอี้สองตัวไว้รับแขก แม้จะมีสุภาพสตรีใจดีให้พรมเช็ดเท้าเจ้าของกระท่อมก็ปฏิเสธไม่ยอมรับโดยบอกว่าใช้เท้าเช็ดกับก้อนดินแห้งหน้ากระท่อมก็สะอาดพอสมควรแล้ว ทั้งเป็นการง่ายและสะดวกก็ เขาว่าใครจะตัดความฟุ่มเฟือยอันไม่จำเป็นออกให้หมด เพราะยิ่งจะอยากมีอยากได้อะไรมาก ๆ ก็มีเรื่องกังวลใจให้ต้องเสาะหาเป็นภาระมากขึ้น แล้วเขาก็ตั้งหน้าปลุกตัวขาย พอได้อาศัยแลกเปลี่ยนกับอาหารที่บริโภค ตลอดเวลาสองปีที่เขาอยู่ในกระท่อมอย่างสงบเสถียรนั้น เขาไม่ได้ทำอะไรใหญ่โต เช่นสร้างเครื่องบินสำเร็จ หรือคิดสูตรสมการเคมีอะไรได้ แต่เขาก็กระทำการใหญ่ได้ชิ้นหนึ่ง คือพิสูจน์ได้ชัดแจ้งว่า คนเราเมื่อลดความต้องการที่เกินขีดให้เหลือแต่ที่จำเป็นจริง ๆ แล้ว สิ่งที่ทำมาหาได้แม้จะน้อยก็เพียงพอที่จะอยู่อย่างร่ำรวยได้อย่างสบายทีเดียว.

งบประมาณแห่งชีวิตของคนทั้งหลายทุกวันนี้ ล้วนแต่
บ่นกันว่าปิดหีบไม่ลงด้วยกันทั้งนั้น เพราะความต้องการมี
มากจนไม่รู้จักพอ และไปหลงคิดกันเสียว่าความสุขอยู่ที่
วัตถุ แท้จริงการสร้างวัตถุใหม่ ๆ ขึ้น ก็เท่ากับไปเพิ่มความ
ต้องการให้ทวีขึ้นอีก ทางโลกไม่เคยสอนให้ดับความต้องการ
กันเลย มีแต่สอนศิลปะในการหาและทำให้ได้มา คือสอนให้
มนุษย์แบกก้อนหินวิ่งไปบนถนนแห่งชีวิตโดยไม่รู้ว่เมื่อไรจึง
จะพ้นจากบ่วงแห่งความคันร่นอยากได้ เพราะฉะนั้นเมื่อนัก
ธรรมะผู้รักสันติ หรือความสงบแห่งใจอย่าง แอนนี บีแซนซ์ จับ
เอาประวัติศาสตร์โลกมาอ่านดูก็มีแต่ความรันทด อะไรเล่าคือ
ความหมายในประวัติศาสตร์โลก? แอนนี บีแซนซ์ ตอบว่า
ไม่เห็นมีอะไรเป็นของจริงจัง ทุกคนเหมือนพยายามไขว่คว้า
ให้ได้มาซึ่งเงา ซึ่งผลสุดท้ายก็ไม่ได้อะไร แย่งชิงสลับเปลี่ยน
เวียนวนกันไปมา ไม่เห็นว่าอะไรเป็นของใครจริงจังเลย
นะไปเถียง และชีอาร์ แต่ละคนได้โลกไปเกือบครึ่ง, ก็ไม่เห็น
ว่าได้อะไรไปจริงจัง.

แทนที่จะไปชอบ รัก อยากได้ของซึ่งจะต้องคันร่นหา
ถ้าจะลองชอบ รัก และอยากได้ของซึ่งไม่ต้องซื้อหาด้วยเงิน

ทองคุบังจะไม่ดีกว่าหรือ ความปลอดโปร่งสดชื่นยามเช้า
อากาศอันบริสุทธิ์ในที่ราบกว้าง และดอกไม้อันส่งกลิ่นหอม
เป็นสมบัติที่สวรรค์ไม่หวงห้ามเลยว่าคนนั้นคนนั้นแต่ละต้องไม่
ได้เป็นอันขาด แต่ก็ใครเล่าที่รู้จักและรักดอกไม้จริง ๆ แม้
แต่คนขายดอกไม้ก็รักสตาลค์ที่จะได้จากดอกไม้ต่างหาก คน
ที่ซื้อไปบูชาพระ ก็เพียงหวังเอาบุญ คนที่จะรักดอกไม้ด้วย
ความตื่นเต้น ซาบซึ้งเหมือนตื่นเต้นในวิทยุเครื่องใหม่ หรือ
รถยนต์คันใหม่นั้น มิใช่จะหาได้ง่าย ๆ.

ชีวิตที่เยือกเย็นที่สุด มิใช่จะหมายความว่าทุกสิ่งทุกอย่าง
ครบถ้วนบริบูรณ์ตามความต้องการ เพราะการมีให้ครบถ้วนตามต้อง
การนั้น เป็นสิ่งสุดวิสัย ความรู้สึกที่ชีวิตของเราพล้วนั้นต่างหาก
เป็นบ่อเกิดแห่งรากฐานของความสงบเย็น แต่ว่าแค่ไหนเล่าจึงจะพอ ?
ที่ขีรยนต์ขันล่องกันทั่วกรุง และขันเครื่องบินไปกลับกันอยู่ทุกวันก็
เพราะยังไม่พอนั่นเอง พอไม่พอนั้น มิใช่รู้ได้โดยไปมองดูที่บ้านว่า
มีอะไรบ้างแล้ว แต่ควรมองดูในใจของตัวเองนั่นแหละว่า ความอยาก
ของเรานั้นยังเป็นธนูพุ่งออกจากแหล่งอยู่หรือเปล่า? เมื่อใดท่านดับ
ความอยากได้สำเร็จ นั่นแหละจึงจะหลุดพ้นจากความร้อน ไปสู่
ความเย็น ชนิดที่ไม่เกี่ยวกับสายลมหรือการอาบน้ำ !

ล้อเลียนชีวิต คืออย่างไร

ในโลกนี้ ไม่มีอะไรจริงจังมากนัก
เมื่อมีโอกาสราก็ควรล้อเลียนชีวิตเล่น
เสียบ้าง.

....

บ้านของท่านมีอาณาเขตเล็กและแคบเกินไปหรือ ?
ถ้าเป็นเช่นนั้นข้าพเจ้าก็เห็นใจอยู่เหมือนกัน พวกเราทุกคน
อยากได้บ้านที่มีสนามกว้างพอจะทำสวนได้ เพียงแต่ว่าใน
ชีวิตจริง ๆ มันหาได้ไม่่ง่ายนัก โดยเฉพาะในเวลาซึ่งที่ดิน
ราคาแพงลิบลิ่วอย่างขณะนี้ ใครคนหนึ่งเคยกล่าวว่าบ้านของเขา
มีสนามนั่งตากลม อย่างที่เจ้าพระยา หรือพระองค์เจ้าก็ต้อง
อิจฉา พอไปถึงบ้านของเขาจริง ๆ กลายเป็นเรือนเช่าขนาดใหญ่
เล็กมีบริเวณเพียงนิดเดียว เกือบไม่พอสำหรับปลูกตะไคร้
เสียด้วยซ้ำ.

“อ้าว, ไหนว่ามีสนามซึ่งเจ้าพระยาอิจฉาไฉละ” ข้าพเจ้า
ถาม.

“มีซิ เย็น ๆ ฉันไปนั่งเล่นทุกวันพร้อมกับเมียและลูก.....
สนามหลวงไฉละ เดินสองนาที่ ตรงนี้เอง มันก็เหมือนกับเป็นของ

เราเหมือนกัน” เขาพูดแล้วก็หัวเราะ บ้านของเขาอยู่ท่าพระ-
จันทร์ ใกล้สนามหลวงจริงๆ ความจริงถ้าคนแถบนั้นมอง
ชีวิตอย่างผู้ชายคนนี้ จิตใจจะสับสนขึ้นมา ในโลกนี้ไม่มี
อะไรจริงจังมากนัก เมื่อมีโอกาส เราก็ควรล้อเล่นชีวิตเล่น
เสียบ้าง.

อเล็กซานเดอร์ คูมาส์ ผู้เขียน “ทะลวงทวารสามเกลอ”
มีบุตรคนหนึ่งซึ่งเป็นนักประพันธ์เอกเหมือนกัน บุตรของเขา
ชอบคุยถึงสวนที่บ้านไม่ขาดปาก คำหนึ่งก็ “สวนของผม
สบายจริง” สองคำก็ “สวนของผม มีดอกไม้สวยจริง” จน
ใครต่อใครในบรรดาผู้ที่รู้จักมักคุ้นออกปากว่า อยากจะไป
เห็นสวนของเขาเหลือเกิน.

วันหนึ่ง อเล็กซานเดอร์ คูมาส์ จึงไปแวะบ้านของ
บุตรและถามว่า “เออ สวนของแกอยู่ที่ไหน ให้พ่อดูทีเถอะ ได้ยิน
แกคุยมาหลายสิบหนแล้ว ขอให้เห็นด้วยตาสักทีเถอะ”

“อ้อ, ได้ครับ เชิญทางนี้ครับ.”

แล้วเขาก็เดินนำหน้า พา อเล็กซานเดอร์ คูมาส์ ทะลุ
ออกไปทางหลังบ้าน พอโผล่ออกไปเท่านั้น คูมาส์ อุทาน
อย่างผิดหวังว่า.

“นี่อะไร - - ที่แก่คุณัก ?”

แล้วหัวเราะและบ่นว่า

“อาณาเขตมันเล็กจ๊วจะตายไป.”

แต่เจ้าของสวนตอบอย่างโอหังว่า “แต่ว่าดูซิครับ-ส่วนกว้างยาวมันน้อยจริง แต่ส่วนสูงมันสูงจดท้องฟ้าเชียวนะครับ !”

ในทัศนะของเขา ส่วนกว้างและยาวไม่สำคัญอะไรนักเพราะว่าถึงอย่างไรสวนของเขาก็มีส่วนสูงสัมพันธ์กับพระอาทิตย์ พระจันทร์และดวงดาว.

อเล็กซานเดอร์ คูมาส์ ได้ยินเช่นนั้นถึงกับหัวเราะก๊าก แต่แล้วก็นึกสรรเสริญในใจว่า บุตรชายของตนนั้นได้ให้บทเรียนอันมีค่าแก่เขาบทหนึ่ง และเป็นบทเรียนที่มีคติแฝงอยู่อย่างสำคัญทีเดียว.

ในบรรดานักประพันธ์จีน ๆ ยังมีอีกคนหนึ่ง คือ โฮลิเวอร์ โกลด์สมิธ เพื่อน ๆ ที่ไปเยี่ยมโกลด์สมิธ ออกเ็นตอขนาดใจไม่ได้ เพราะห้องของนักประพันธ์ผู้นี้แคบเสียจนถึงขนาดว่ามีเก้าอี้เพียงตัวเดียว เมื่อให้แขกนั่งเสียแล้ว ตัวเจ้าของบ้านแผ่นไปนั่งอย่างสำราญอยู่บนขอบหน้าต่าง แต่ภายในห้องแคบ ๆ และสกปรกนี้แหละที่เขาใช้เป็นสถานที่สำหรับเขียน ‘The Vicar of Wakefield’ วรรณคดีอมตะของโลก.

ซึ่งแสดงว่าการสร้างวรรณคดีกับความแคบของห้อง
นั้นเป็นคนละเรื่อง และไม่จำเป็นว่าท่านจะต้องมีเก้าอี้หวม
และโปะไฟฟ้าสีน้ำเงินสวย ๆ จึงสามารถทำงานอันมีค่าให้
สำเร็จได้.

ตรงกันข้าม, คนบางคนเมื่ออยู่ในสถานที่กว้างใหญ่
ไพศาล กลับไม่รู้สึกรถึงความสำคัญของสถานที่เลย ตราบจน
กระทั่งถูกจับไปขังอยู่ในตาราง จึงได้เริ่มพบกับตัวเอง และรู้
สึกชื่นชมและอาลัยอาวรณ์ถึงอาณาบริเวณอันไม่มีเขตจำกัด
ของโลกภายนอก เมื่อเข้าไปอยู่ในคุกนั้นแหละ เขาจึงจะเริ่ม
คิดถึงคุณค่าของม้านั่งเล่นกลางสนาม คิดถึงคุณค่าของดอก
ไม้ในแจกันและสิ่งธรรมดาสามัญ อย่างบทเพลงที่เขาเคยได้
ยินซ้ำซากอยู่ทุกวัน หรือหนังสือซึ่งเขามีเต็มตู้แต่ไม่เคยเปิด
อ่าน.

ความเคยชินและความสะดวกสบาย ทำให้เรามองผ่าน
ความสำคัญของสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ไปอย่างน่าเสียดาย แทนที่จะ
ชื่นชมยินดีกับสิ่งเหล่านั้น เรากลับใช้เวลาไปในการแสวงหา
สิ่งที่ยังไม่ได้มาเป็นกรรมสิทธิ์ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วก็อาจ

ตัดทั้งเสียได้ แต่คนเราก็ไม่ตัด เรามักเติมรายการสิ่งที่อยาก
ได้ให้มากออกไปเรื่อย ๆ ตามลำดับ โดยไม่รู้จักพอ แล้วก็คิด
ว่ามันเป็นของจำเป็นที่ขาดเสียไม่ได้ไปทุกอย่าง.

คนที่มึนทรัพย์สมบัติมาก ๆ อยู่แล้ว ควรจะนั่งคิดถึงสมัย
อพยพ ยามสงครามคุบ้าง บางบ้านชนของไปไม่หมด เอาของ
ไปได้เพียงครึ่งเดียว ท่านก็ใช้ชีวิตให้เป็นสุขอยู่กับของ
เพียงครึ่งเดียวนั้นได้ ซึ่งสรุปเป็นอื่นไม่ได้นอกจากว่า คนเรา
แสวงหาของไว้เกินกว่าความจำเป็นจะใช้แทบทุกคน.

ลองถามคนคุกดูเถิด, ทุกคนจะบอกว่า เขารู้สึกในคุณค่า
ของกระจกส่องหน้า ห้องน้ำ และที่เขียนหรี ซึ่งสำหรับเราดูเป็น
ของธรรมดาเสียจนไร้ความหมาย ลองคิดถึงการถูกจับกุมคุมขังเข้า
คุกดู แล้วท่านจะรู้สึกถึงคุณค่าของการได้นอนอยู่ที่บ้าน คุณค่าของ
การได้นั่งเล่นกลางสนามและฟังดนตรี ลองคิดถึงความตายเถิด แล้ว
ท่านจะรู้สึกถึงคุณค่าของการมีชีวิตอยู่.

สิ่งที่ทำให้ชีวิตอับเฉา

เพราะว่า ^{สิ่ง}ชีวิตนั้นมีหลายด้านหลายมุม คนที่สมหวังในความรัก อาจจะ^{สิ่ง}ไม่สมหวังในการเงิน บางคนแก่แล้วก็เป็นทุกข์ ที่ตนเองกลายเป็นคนที่ไม่^{สิ่ง}มีใครต้องการ บางคนเศร้าหมอง หัวใจมีแผลด้วยพิษแห่งความตายของคนอื่น หรือด้วยพิษของบางอย่างที่ร้ายยิ่งไป กว่า ความตาย บางคนเกลียดความจำเจของชีวิต....

....

ข้าพเจ้ารู้สึกแปลกใจที่มีผู้ปรารภว่า เขาเห็นคนอื่น ๆ มีความสุขสบายใจด้วยกันทั้งนั้น บางคนมีเงิน บางคนมีชื่อเสียง บางคนไปเล่นกีฬาทุกเย็น โรงหนังโรงละครก็มีคนแน่นจนต้องจองบัตรล่วงหน้า หัวหินก็ไปกันจนไม่มีบังกาโลว่างถ่ายรูปชายหาดลงในหน้าหนังสือพิมพ์ ล้วนแต่ยิ้มแย้มร่าเริงทั้งนั้น เขารำพึงอย่างเศร้าใจว่า รู้สึกอิจฉาความสุขของคนอื่น ๆ เหลือเกิน ทำไมหนอเขาจึงมีความสุขรื่นอยู่คนเดียว ไม่ประสบความสำราญในชีวิต อย่างคนทั่ว ๆ ไปบ้าง

ควรจะสังเกตว่า ผู้มีความอิจฉาความสุขของคนอื่น
ย่อมมีความน้อยเนื้อต่ำใจเป็นเจ้าเรือน และทำชีวิตของตน
ให้อับเฉาลงยิ่งไปกว่าปกติ ด้วยไปเสียใจในข้อที่ว่าโลกและ
ชีวิตหรือพระผู้เป็นเจ้าช่างโหดร้ายนัก จำเพาะจะต้องโยนเอา
ความเศร้าและความผิดหวังทั้งหมดมาไว้ที่เราคนเดียว ซึ่งโดย
แท้จริงแล้วไม่ควรจะไปอิจฉาความสุขของคนอื่นเลย ความ
จริงมีอยู่ว่า แต่ละคนที่เราเห็นยิ้มแย้มแจ่มใส ที่เราเห็นแต่ง
ตัวงดงาม สุขภาพสมบูรณ์ ก็ล้วนมีความทุกข์ของเขาไปคนละ
แบบคนละอย่างไม่เหมือนกัน เราไม่ต้องไปอิจฉาเขาหรอก
เขาก็มีความกลุ้มใจ และความทุกข์ของเขาเหมือนกัน เพียง
แต่ว่าเรายังไม่รู้ความในใจและต้นตอปัญหาบางในชีวิตของเขา
เท่านั้น เพราะว่าชีวิตนี้มีหลายก้นหลายมุม คนที่สมหวังใน
ความรักอาจจะไม่สมหวังในการเงิน บางคนแก่แล้วก็เป่^๕นทุกข์
ที่ตนเองกลายเป็นคนที่ไม่มีใครต้องการ บางคนเศร้าหมอง
มีแผลด้วยพิษแห่งความตายของคนอื่น หรือด้วยพิษของ
บางอย่าง ที่ร้ายยิ่งไปกว่าความตาย บางคนเกลียดความ
จำเจของชีวิต บางคนปรับตัวให้กลมกลืนกับชีวิตไม่ได้ ท่าน
บังเอิญเห็นเวลาเขายิ้ม แต่เวลาเขาถูกความทุกข์เล่นงานไม่

ได้เห็น จงพอใจเถิดว่าความทุกข์ของท่าน เป็นเพียงบาดแผล เล็กน้อย และเป็นบาดแผลที่ทุก ๆ คนมีด้วยกันทั้งนั้นทุกรูป ทุกนาม โรงหนังโรงละคร มิใช่สัญลักษณ์แห่งความสุข มัน เป็นแต่เพียงเครื่องชี้ถึงความพยายามของมนุษย์ที่ดิ้นรนจะหนี ความทุกข์และความทนไม่ได้ต่าง ๆ ของชีวิตจริง หลบเข้าไป หาความสำราญในโรงมหรสพ พอให้ได้ลืมความกลุ้มร้อยแปด ในชีวิตจริง ๆ เสียชั่วคราว.

ชีวิตตามที่ทุกคน และตั้งข้อปรารถนาไว้นั้น เป็นสิ่ง รื่นรมย์ แต่มันมักกลายเป็น “สิ่งที่จำต้องทน” ชีวิตมีแต่ความ หนักและปวดร้าวเพิ่มขึ้น ทั้งที่เราทำเองและคนอื่นทำให้ บาง ทีมีสิ่งมากระทบให้เรากลุ้มใจ บางทีไม่มีอะไร — คือ ยังไม่ ทันมีอะไรเลย — เราก็คาดคิดและกลัว แล้วก็เป็นทุกข์อยู่คน เดียว จึงมีผู้กล่าวเย้ยเยาะไว้ว่า ใคร ๆ ก็นึกว่าความตายเป็น สิ่งที่น่ากลัว แต่คนส่วนมากแทนที่จะกลัวความตาย เขากลับ มากลัวชีวิต การสำราญกับฟองคลื่นชั่วประเดี๋ยวประด๋าวที่หวั หิวนั้นเป็นเพียงของหลอกในฤดูร้อน ในที่สุดก็ต้องหันมา เผชิญหน้ากับความจริงที่ว่าชีวิตเต็มไปด้วยความน่าหวาดกลัว คือกลัวความล้มเหลว กลัวความยากจน กลัวความไม่แน่นอน

ในตำแหน่งการงาน ซึ่งอาจจะกลายเป็นคนว่างงานไปในพริบตาก็เป็นได้.

เมื่อเราเห็นฝันเราเกิดความกลัว แต่ความกลัวหรือน่ากลัวนั้น มีอยู่ในฝันหรืออยู่ในตัวเราเอง? ความน่ากลัวอยู่ที่ชีวิตหรืออยู่ที่เรา? เป็นการถูกต้องแล้วหรือที่เรายอมตกเป็นทาสของความกลัว ให้มันข่มขู่และบีบคั้นเอาตามอำเภอใจดังที่เป็นมาแล้ว จินตกวเือกผู้หนึ่ง กล่าวว่าขอย่างกลัวชีวิตและความสับปลั๊กกลับกโลกไม่แน่นอนของมันเลย กลัวไปก็มีแต่ซากทุนดินบหายสิ้นเนื้อประดาตัว แต่จงมีความกลัวในสองข้อให้มาก ข้อที่หนึ่งกลัวว่าเราจะกลายเป็นผู้ไม่สมควรแก่ความรักและความเอ็นดู ของพระเจ้าซึ่งรู้จักเราและรักเรามากที่สุด ข้อสองจงกลัวว่า คนทั้งหลายเขาจะเข้าใจผิดในตัวเรา แล้วเพิกถอนความสัมพันธ์ที่มีต่อเรา ไม่ยอมสมาคม ให้ความรักและความกรุณาแก่เราอีก สองข้อนี้ต่างหากควรกลัวให้มากๆ.

ต้นเหตุแห่งความกลัวส่วนใหญ่เกิดมาจากความไม่รู้จริงในบ้านร้าง มีความน่ากลัวก็เพราะเราไม่รู้จริง บางทีเปิดเข้าไปในบ้านแล้วก็ไม่มีอะไรเลยเราลัวไปเองแท้ ๆ หรือถ้าเรารู้เสียว่ามีเสือหรือคนร้ายอยู่ในนั้น เราก็เลิกกลัว จะได้หาสิ่ง

ป้องกันหรืออาวุธติดตัวไป ความรู้แจ้งทำให้เราหมดความกลัว
ถ้าเรารู้แจ้งในอนาคตราก็ไม่กลัว เพราะมีโอกาเตรียมตัว
แต่ผู้ที่กลัวอนาคตควรจำความจริงไว้ข้อหนึ่งว่า ศิลปะในการครองชีวิต
นั้นอยู่ที่รู้จักรอคอยไปเรื่อย ๆ ว่าอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง และไม่ไปกลัว
หรือกังวลในระหว่างรอคอยนั้น ส่วนมากที่เดียวสิ่งที่เรากล
คิดว่าจะเกิดขึ้นสักสิบอย่าง มันก็เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวก
นั้นและอย่างเดียวที่เกิดขึ้น ก็ไม่เหมือนกับที่เราวาดรูปไว้ใน
ใจก็มีส่วนประกอบอื่นๆ เกิดขึ้นอีกมาก ซึ่งช่วยให้ความร
แรงของมโนทัศน์น้อยลง บางทีเหตุการณ์มันก็ช่วยพยุงตัวมันเอง
ให้เราพอจะทนได้ ที่เขาพูดว่าจัดการกับปัจจุบันให้ดีไว้เดี
แล้วอนาคตก็ปล่อยให้มันรักษาตัวมันเองนั้น เป็นคำกล่าวถูก
ต้องมกายที่เดียว.

อุดมคติของการครองชีวิตจึงมีอยู่ว่า ท่าน
ควรมีชีวิตอยู่ครึ่งละวัน จัดการกับวันที่อยู่ต่อหน้า
เราอย่างดีที่สุด ปล่อยเมื่อวานนี้ให้เป็นเมื่อวานนี้
และพรุ่งนี้ซึ่งยังมาไม่ถึง ก็ควรจะทิ้งไว้จนกว่ามัน
จะเดินมาถึงเราเอง จึงค่อยคิดอ่านต่อสู้และเอา
ชนะมันอย่างจริงจัง.

ความสำเร็จในชีวิต อยู่ในอำนาจของใคร ?

นายของเรา ที่คอยควบคุมดูแล
การกระทำของเรามีอยู่ผู้เดียว และผู้ที่จะ
ให้รางวัลในความดีของเราก็มียู่แต่ผู้เดียว
เหมือนกัน ผู้นั้นคือพระผู้เป็นเจ้า ใครก็
ตามคิดได้เช่นนี้จะพบวิถีการครองชีวิตผิด
กว่าคนอื่น ๆ

....

โดยลักษณะท่าทาง เราอาจจะต้องยอมรับว่า เขา
เป็นคนเงอะงะอยู่สักหน่อย เขาเป็นบุคคลประเภทที่ท้านประ-
มาทได้ทีเดียว ว่าชาติหนึ่งชาติจะไม่มีความได้ดิบได้ดีเหมือน
คนอื่น ๆ และความจริงก็ถูก เพราะชายคนนั้นไม่เคยได้ดีกับ
เขาเลยสักครั้งเดียว ตามปกติเขาไม่ใช่คนมีความรู้ และการ
งานอย่างดีที่สุดที่เขาทำมาก็เพียงหน้าที่คนใช้ ซึ่งนางงานก็
บ่นว่า “ซุ่มซ่ามชอบทำของแตกเสียเรื่อย” แต่โลกทั้งโลกรู้จักชื่อ
เขาและจารึกไว้ว่าเขาเป็นผู้ค้นพบความจริงอย่างใหญ่หลวง
คนหนึ่ง

ความจริงซึ่งเขาค้นพบนั้น ไม่ใช่ความจริงในเรื่อง
แรงศุคของโลก หรือความจริงเรื่องไฟฟ้า มันไร้ความหมาย

สำหรับโลกวิทยาศาสตร์และการแพทย์ แต่ความจริงข้อนี้
มีความหมายอยู่มากมาย สำหรับคนที่มีจิตใจ วุ่นวาย ประสบ
ความทุกข์ระทมอยู่เสมอมิได้ขาด เขาพบวิธีหาความสุข
ในโลกของความไม่แน่นอน อันเต็มไปด้วยความวุ่นวายสิ่งคลี่

หลักเกณฑ์ในการครองชีวิตของเขา ว่ากันตามจริงก็
ได้วางไว้อย่างง่าย ๆ เขาถือหลักว่า “เราจะต้องระลึกไว้เสมอ
ว่า ความมุ่งหมายแท้จริงในชีวิตของเราทั้งชีวิต และทุก
ขณะก็คือจะคอยทำความพอใจให้แก่พระผู้เป็นเจ้า มิใช่เพื่อ
ความพอใจของมนุษย์ นี่แหละเป็นกฎสำหรับพิจารณาความ
สำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิตของเรา ถ้าเราไม่อาจจะทำ
ความพอใจให้แก่พระองค์ได้ เราก็ได้ชื่อว่าเสียชาติเกิด ชีวิต
ขาดทุนและคว้าน้ำเหลวเปล่า หาสาระคุณค่าอะไรมิได้เลยแม้
แต่น้อย ผู้ถือหลักนี้จะต้องนึกไว้เสมอว่านายของเรา ที่คอย
ควบคุมดูแลการกระทำของเรามีอยู่ผู้เดียว และผู้ที่จะให้รางวัล
ในความดีของเราก็มีแต่ผู้เดียวเหมือนกัน ผู้นั้นคือพระผู้
เป็นเจ้า ใครก็ตามคิดได้เช่นนี้ จะพบวิถีการครองชีวิตที่ผิดกับ
คนอื่น ๆ จะรู้สึกปลอดภัยไม่ว่าเหว และมีความอบอุ่นมัน
ใจอยู่ทุก ๆ ขณะทีเดียว.”

เจ้าของลัทธินี้ เป็นบุคคลที่คอยแต่รับคำติเตียนจากผู้อื่น บางทีก็มีคนหัวเราะเยาะ เพราะเขาทำอะไรไม่ค่อยเป็น หรือทำเป็นก็ไม่ค่อยจะดี แต่เขาไม่เศร้าโศกกับการเหยียดหยามของคนอื่น เขาหัวเราะเยาะอยู่ในใจด้วยซ้ำไป เพราะเขารู้สึกอยู่อย่างลำพองและองอาจว่า “คนเหล่านี้เข้าใจผิด ๆ นี่ เขาไม่ใช่ชายของเรา และเขาไม่มีสิทธิ์จะมาตัดสินว่าเราเป็นคนเลว หรือคนชั่วร้าย เขาไม่พอใจเราก็ช่างปะไร เรารับใช้แต่พระองค์คนเดียว และพระองค์คนเดียวเท่านั้น เป็นนายโดยตรงของเรา เป็นผู้มีสิทธิ์ตัดสินว่าเราเป็นคนดีหรือคนเลว” เขาอธิบายต่อไปว่าเขารู้สึกเป็นอิสระจากคำนิินทา หรือคำเสียชื่อเสียงต่าง ๆ อย่างสิ้นเชิง เขารู้สึกอย่างจริงจั่งว่าเขากำลังอยู่กับพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งอุ้มเขาไว้และปลอบเขาด้วยความปรานีว่า “ลูกเอ๋ย อย่าได้หลงฟังคำเจ้าพวกกิเลสหนาเหล่านั้น มันไม่จริงจั่งหรอก วันนี้เขารู้ว่าคนนั้นดี พรุ่งนี้เขาสาปแช่งก็ได้ คนบางคนฆ่าเขาตายเขาจับมาตัดหัว บางคนฆ่าเขาตายคราวละมาก ๆ เขาติดเหรียญให้หรรษา บางคนไปปล้นหมู่บ้าน ต้องถูกจับและประหาร บางคนไปปล้นประเทศทั้งประเทศ กลายเป็นวีรบุรุษ จะไปเอาเรื่อง

อะไรกับคนพวกนั้น ลูกเอ๋ย, จงเป็นลูกที่ดีของพ่อ แล้วพ่อจะให้รางวัล."

เจ้าของลัทธินี้ เคยถูกใช้ให้ทำงานในครัวอยู่นาน มีผู้กล่าวขวัญถึงการทำงานของเขาว่า "แม้จะเป็นงานที่เขาไม่ชอบ แต่เขาก็ตั้งใจทำอย่างดีที่สุด เขาไม่รีบทำอย่างสุกدنหรืออืดอาดยืดยาด แต่เขาทำงานเรื่อย ๆ ไปอย่างมีระเบียบ มีสมาธิ และใจเย็นเสมอ."

เกี่ยวกับวิธีทำงานนี้ ตัวเขาเองได้อธิบายไว้ว่า "เวลาทำงานสำหรับข้าพเจ้า ก็ไม่ต่างอะไรกับเวลาสวดมนต์ เวลาอยู่ในครัวก็ต้องทำอาหาร ท่ามกลางเสียงร้องสั่งอาหารขรมกมเถ คนนั้นจะเอาอย่างนี้ คนโน้นจะเอาอ้ายโน้นเอาอ้ายนี้ ตะโกนกันโหวกเหวก แต่ข้าพเจ้าก็ยังอยู่กับพระเจ้าด้วยความสงบอันมั่นคง เหมือนกับเวลาที่คุกเข่าสวดมนต์อยู่เช่นเดียวกัน" เขาบอกว่าเขาพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีที่สุด แต่ถ้าบังเอิญทำพลาดไป หรือเสียไป เขาก็ไม่ร้อนใจหรือเป็นทุกข์ เพราะเขาเชื่อว่าพระผู้เป็นเจ้าคงไม่เอาผิดกับเขา ส่วนการที่มนุษย์จะเอาผิด หรือุดำนั้น เขาไม่แคร์เลยสักนิดเดียว.

เมื่อประสบงานยาก ๆ เขาก็ไม่ละทิ้ง แต่พยายามทำ
อย่างสุดกำลัง ไม่ใช่เพื่อเงิน หรือเพื่อนายจ้าง แต่เขาต้องทำ
ให้ได้เพื่อพระผู้เป็นเจ้า เขาคือหลักว่า ชีวิตของเขาเป็นของ
พระองค์ โดยพระองค์ และเพื่อพระองค์ “พวกมนุษย์เดินดิน
อย่าสะอะอะมายุ่งกับอัวหน้อยเลยนะ!” เขาคิด.

“ผู้ใดก็ตามที่ ประสงค์จะ อุทิศตัวเองเพื่อพระเป็นเจ้า
อย่างซื่อสัตย์ จะต้องคิดอยู่ทุก ๆ วินาทีว่า เราทำทุกอย่างเพื่อ
พระองค์ และเราจะหวังรางวัลจากพระองค์ เราอยู่กับพระองค์
พระองค์กำลังเฝ้าดูเราอยู่ พระองค์เช็ดเหงื่อให้เรา และ
หว่านเรายินดีกับเราเมื่อเราทำงานสำเร็จไปอย่างหนึ่ง ๆ” เขา
ย้ำบอกกับผู้ที่สนใจในหลักการของเขาว่า “ข้าพเจ้าคิดตั้งน้อย
เรื่อย ๆ จนในที่สุด ก็กลายเป็นว่าข้าพเจ้าอยู่ในโลกนี้กับพระ
ผู้เป็นเจ้าเพียงสองคนเท่านั้น.”

ท่านผู้^{นี้}ไม่สอนให้ใครบวช แต่ใครจะบวชก็ได้ เขาสอน
แต่เพียงว่า เราจงทำตัวเป็นคนรับใช้ที่ดีของพระผู้เป็นเจ้า
และอย่าเบื่องานที่ทำงานต่ำ ๆ หรืองานเล็ก ๆ เพราะว่า “พระ
องค์ไม่ถือเอาความสำคัญว่าเราได้ทำงานสูงต่ำแค่ไหน แต่
พระองค์ถือว่าเรา ได้ทำงานทุกชั้นกัวย ความรักและพอใจหรือ
เปล่าเท่านั้น.”

ธรรมชาติช่วยให้รู้จักชีวิตแท้

คนทั้งหลายหลงใหลในมัจฉา อยู่
จนล้นแล้วล้นอีก หาได้พารถวิ่งไปสู่จุด
หมายไม่ เหมือนคนจะสร้างบ้านพยายาม
ไปซื้อไม้มา แล้วก็หลงสะสมกอง ๆ ไว้
ได้ไม้ตะแบกแล้วก็เอาไม้ยาง ไม้สักอีก
จนแต่ไม้มากองไว้สูงเป็นภูเขา สุดท้าย
ตายเสียก่อนโดยไม่ได้สร้างบ้าน --

....

ชีวิตชาวไร่สำหรับบาง ท่านอาจเป็นเพียงความไผ่ผัน
ความต้องการที่ไม่กล้าทดลอง หรือความซาบซึ้งชั่วครู่คราว
แต่คนที่เคยอยู่และเข้าใจชีวิตชนบทมาแล้วรู้ดี ว่าครั้งหนึ่งที่
ท่านได้ซึมซับสัมผัส ความผาสุก อันแวดล้อมไปด้วยสิ่งที่เยือก
เย็นไม่กลับกลอกท่านก็จะพบชีวิตใหม่ที่หมายถึงความสุข และ
ความมีอิสรภาพแท้จริง -- อิสรภาพที่จะเป็นตัวของตัวเองได้
อย่างปลอดโปร่งใจ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าไม่ค่อยแปลกใจอะไร
นัก ถ้าจะไปพบนักเรียนนอกหรือสุภาพบุรุษซึ่งอ่านหนังสือของ

วอลแตร์อยู่ตามจุดเล็ก ๆ ในดินบ้านนอก เขาอาจเป็นคนซึ่ง
ครั้งหนึ่งเคยเป็นพี่เบิ้มในวงสังคมมาแล้ว แต่ใครเล่าที่จะทน
รัก “สังคม” อยู่ได้นาน?

เพื่อนของข้าพเจ้าคนหนึ่ง อาจจะทำงานธนาคารแห่ง
หนึ่งแห่งใดในกรุงได้อย่างไม่ต้องเดือดร้อน แต่เขากลับเดิน
ถอยหลังไปอยู่กับสวนเงาะ ลำธารเสียงนกร้อง และความ
เปล่าเปลี่ยวอันงมของชนบท โดยรู้สึกว่ามันเป็นความพอใจ
และกำไรทั้งสองอย่างที่มีชีวิตอยู่อย่างนั้นได้ ต่อผู้ซึ่งหาว่าเขา
กำลังตีตนออกจากการยอมรับกลับไปสู่ความป่าเถื่อน เขาตอบ
ว่า การผูกนาฬิกามิใช่อารยธรรม การมีใจเมตตาต่างหากใช่ การ
ได้นั่งรถรางมิใช่อารยธรรม เพราะว่าأي้อใจที่ได้นั่งรถรางก็ยังเป็น
ใจอยู่นั่นเอง แต่คนที่มิถูกทดสอบอยู่ในกระท่อมก็เห็นความงาม
ของกระท่อม ความรู้สึกในความงามนี้ต่างหากคืออารยธรรม
พวกคุณอยู่ในเมือง โดยไม่ประจักษ์ในความงามของเมืองกัน
เลย พวกคุณทนอยู่ในเมือง ค้ำยเหตุผลเพียงสองอย่างคือ
เพื่อหาเงินและใช้เงิน พวกคุณมีชีวิตอยู่เพื่อเงินและโดยเงิน
พวกคุณไม่มีหัวใจ.”

เขาเคยเขียนจดหมายถึงข้าพเจ้า รายงานมาว่าสิ่งที่เขา
เกลียดในเมือง ได้แก่ความข่มขืนบังคับของอาชญากรรม เขาว่า
เวลานี้เราเลิกระบบทาส และระบบเผด็จการกันแล้วก็
จริง แต่ในเมืองยังคงเต็มไปด้วยข้อแสบของสังคม เราทุกคน
ต่างถูกปกครองอย่างเข้มโหดจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งต้อง
การจะให้ มนุษย์เป็นผู้คิด ค้ำจุนการรู้จักให้ของขวัญ และรู้จักการ
ผูกหูกระต่าย ทุกหนแห่งอุดมไปด้วยสุนัขและเครื่องสำหรับลုပ်ไล่ร่างกาย
แต่จะมีอะไรเล่าสำหรับลုပ်ไล่หัวใจ? เขาลงเอยจดหมายฉบับนั้น
ด้วยคำจับใจของข้าพเจ้าว่า “เราจะมีชีวิตอยู่ที่ไหนไม่สำคัญ
สำคัญที่ว่าเรามีชีวิตอยู่อย่างไรเท่านั้น และเราจะเป็นอะไรก็ไม่
สำคัญ สำคัญแต่ว่าเราได้ชื่นชมโลกและชีวิตหรือเปล่าเท่านั้น
ผมไม่เข้าใจเลยว่าคนในเมืองเขาต้องการอะไรกันแน่ในเมื่อ
เขาพูดว่าเวลาเป็นเงินเป็นทอง เพราะตลอดอาทิตย์หรือเดือน
ทั้งเดือนเขาไม่ได้มีเวลาเหลือ สำหรับพูด กับดวงดาวเลย แท้
จริงแล้ว การพูดกับดวงดาว การมองคุปลาว่ายนน้ำ และการ
ระเริงกับดอกไม้ เป็นธรรมชาติที่สำคัญของชีวิต ส่วนการ
โกหกพกลมให้ได้มาซึ่งสตางค์ นั้นเป็นเพียงการเติมน้ำมันรด
เท่านั้น แต่คนทั้งหลายหลงเติมน้ำมันรดอยู่จนล้นแล้วล้นอีก หาได้พา

รดวงไปสู่จุดหมายไม่ เหมือนจะสร้างบ้านพยายามไปซื้อไม้มาแล้วก็
หลงกองไม้ไว้ ได้ไม้ตะแบกแล้ว ก็เอาไม้ยาง ไม้สักอีก ขน
ไม้มากองไว้สูงเป็นภูเขา สุดท้ายตายเสียก่อนโดยไม่ต้องสร้างบ้าน
ขอบคุณสวรรค์ — ผมสร้างบ้านแล้วอย่างเรียบร้อย ส่วนคน
อื่นก็มัวแต่พะวงเรื่องชนไม้และวางแผนอยู่ไม่รู้จบ.

พูดถึงคติ “เวลาเป็นเงินเป็นทอง” ทำให้ข้าพเจ้านึก
ถึงนิยายสมัยใหม่เรื่องหนึ่งขึ้นมาได้ ผู้เล่าเป็นทหารฝรั่งซึ่ง
มาประจำอยู่แนวรบด้านอาเซีย เนื้อเรื่องกล่าวถึงสองพ่อลูก
ซึ่งเป็นสามัญชนธรรมดา ไม่มีความสำคัญอะไรเป็นพิเศษ
ยิ่งไปกว่าชาวสวนทั่ว ๆ ไปคนหนึ่ง สองพ่อลูกนั้นนอกจากมี
นามสกุลเหมือนกันแล้ว ทุกสิ่งแตกต่างกันหมดแม้กระทั่งนิสัย
ใจคอและปรัชญาชีวิต ฝ่ายพ่อเชื่อว่าชีวิตคือสิ่งไร้र्मย์ และ
เราต้องรีบแสวงสุขไว้มาก่อน สิ่งอื่นเป็นเพียงส่วนประกอบ
เล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ใช่โครงร่างแท้จริงของชีวิต ส่วนลูกชาย
เป็นบุคคลประเภท “รีบหาเงินเร็ว ๆ เวลาเป็นเงินเป็นทอง.”

เข้าวันหนึ่ง สองพ่อลูกชนผักและผลไม้ บรรทุกเกวียน
มุ่งตรงจะไปขายในเมือง ลูกชายคิดคำนวณในใจว่า ถ้าเดิน

ทางอย่างรีบเร่งทั้งกลางวันกลางคืน ก็จะต้องตลาดในเมืองตอน
เช้าวันรุ่งขึ้น เขาจึงเอาไม้ตีวัวเร่งอยู่ทุกระยะ ฝ่ายตาฟอกก็ได้
แต่หัวเราะและสัพยอกลูกชายว่า “ช้า ๆ ก็ได้ นำ จะรีบร้อนไป
ไหนใจเย็น ๆ ไว้ แกจะอายุยืนเหมือนพ่อ คุณซี, พ่อแก่แล้วผม
ยังไม่หงอก เพราะไม่เป็นคนใจร้อนอย่างแก.”

ลูกชายเถียงว่า “ถ้าเราเข้าไปถึง ในเมืองไค้ก่อนคน
อื่น ๆ เราก็คงมีหวังจะได้ราคาดี” แต่พ่อของเขาถึงหมวกลงมา
ปิดหน้า แล้วก็เลยนอนหลับอยู่บนเกวียน ผ่านถึงทะเลมยมนา
ไปตามอารมณ์ พ่อเดินทางไปได้สี่ชั่วโมงพ่อตื่นขึ้นกับบอกให้
ลูกหยุดว่า “แวะไปเยี่ยมตรงนี้หน่อยเถอะ ไปเยี่ยมคุณลุงของ
แกเสียหน่อย บ้านของเขาอยู่ตรงนี้” ลูกชายต้องจำใจหยุด
เกวียน และนั่งรอคุณพ่อกับคุณลุงคุยกันอยู่ในบ้านเกือบชั่ว-
โมง.

เมื่อออกเกวียนอีกครั้ง พ่อรับหน้าที่มาเป็นคนขับ
เกวียนและพอลังทางแยก พ่อกับลูกก็เกิดความเห็นไม่ตรงกัน
ขึ้นมาทีเดียว ลูกจะให้ไปทางซ้ายซึ่งเป็นทางลัด แต่พ่อจะไป
ทางขวา “ไปทางขวาคิดว่า ทางนี้ผ่านสวนดอกไม้สวย ๆ พ่อ
ชอบ ข้าเหนื่อยขี้มันเถอะวะ.”

พอตกเย็น เกวียนก็มาถึงสวนดอกไม้ร่มรื่นหอมกรุ่น
พ่อบอก ว่า “นอนกันที่นี่เถอะ” ลูกชายตอบอย่างฉุนเฉียว
ว่า “คราวหลังผมจะไม่ให้คุณพ่อมาด้วยเป็นอันขาด มีอย่าง
ไหนมานอน เราต้องรีบเอาของไปขายจึงจะถูก คุณพ่ออยาก
ถมกลืนดอกไม้มากกว่าอยากได้เงิน” และตั้งนั้นพอรุ่งเช้า ลูก
ชายรีบปลุกพ่อตงแต่เช้าตรู่พระอาทิตย์ยังไม่ทันขึ้น พ่อเดิน
ทางมาได้สักครู่ ก็พบเกวียนของชายคนหนึ่งติดหล่มอยู่ พ่อ
จึงพูดว่า “เถียวก่อน, หยิบช่วยเขาหน่อย.”

“มันก็เข้าไปอีกเท่านั้น” ลูกชายขัดขืนพลางสบถพึม
พำในลำคอ แต่ก็ขัดพ่อไม่ได้ กว่าจะเสร็จจากการช่วยชาย
คนนั้นก็สายมากแล้ว และทันใดนั้น ก็มีแสงวาวขึ้นบนท้องฟ้า
และดังกรืน ๆ เงยหน้าขึ้นดูก็เห็นท้องฟ้ามีดกมืดมัวอยู่เหนือภู-
เขาข้างหน้าอย่างน่ากลัว พ่อเอ่ยขึ้นว่า “โอ้โฮ! ในเมืองมัน
เห็นจะฝนตกใหญ่เสียแล้ว” ลูกชายสบัดหน้า “เลยไปไม่ทัน
ขายกัน ของเหลือเบะแน่ในคราวนี้” พ่อปลอบใจว่า “เสียใจ
เย็น ๆ น่า จะได้อายุยืน.”

กว่าเกวียน จะมุ่งามขึ้น ไปถึงยอกเขา เกือบบ่ายแล้ว
สองพ่อลูกก็ยืนตลิ่งดูภาพเบื้องล่างโน้นอย่างหนึ่งและนาน สุก
ท้ายลูกชายซึ่งเป็นคนรีบร้อน กลับเสียงอ่อนลงบอกกับพ่อว่า
“คุณพ่อพูดถูก ใจร้อนนักไม่ดี” แล้วทั้งสองก็ขับเกวียนบ่า
หน้ากลับบ้านอย่างอ่อนเพลีย ทั้งเอาตัวเมืองอิโรจิมาและซาก
สลักหักพังไว้ข้างหลัง.

อย่าปล่อยหัวใจให้หมาหรือตึกgramทะเลเอา

คนโดยมาก ร้อยทั้งร้อย กลัว
“เขา” กันเสียจริง ๆ “เขา” ว่าอย่างโน้น
“เขา” ว่าอย่างนี้ กลัวไปเสียหมดจนแทบ
ไม่ต้องทำอะไร และ “เขา” ก็เลยกลายเป็น
สิ่งที่น่ากลัวที่สุดในโลก เมื่อเห็นว่าดี
และถูกต้องแล้วจึงทำไปเถอะ “เขา” จะ
ว่าอย่างไรช่าง “เขา”

.....
วิทยุต่างประเทศมักจะมีคนสำคัญ ๆ มาพูดให้เราฟัง
เสมอ หลายเดือนมาแล้วข้าพเจ้าได้ฟังคนสำคัญผู้หนึ่งเล่าถึง
บิดาของเขาว่า ก่อนจะถึงแก่กรรม ท่านได้ให้คำแนะนำอันมี
ค่ายิ่งแก่ชีวิตของเขา ซึ่งได้ช่วยให้เขาเป็นตัวเป็นตนขึ้นมาได้
เขาคิดเสมอว่า ถ้าหากบิดาของเขาให้มรดกเป็นเงินทอง
ปานนี้ก็คงจะผลาญหมดไปเสียนานแล้ว และก็คงจะใช้ชีวิต
อ้อยอุนเฉกไม่มีโอกาสได้รับเชิญมาพูดวิทยุอย่างกึ่งนี้หรอก.

บุคคลสำคัญผู้นั้นเล่าว่า เมื่อบิดาเจ็บหนักจนรู้สึกว่าจะ
ไม่รอด ก็ได้เรียกเขาซึ่งเป็นบุตรคนเดียวของท่านเข้าไปสั่ง

สอนว่า “พ่อกำลังจะตายแล้วลูกเอ๋ย, พ่อไม่มีข้าวของอะไรให้ลูกหรรอก แก่จำเป็นจะต้องออกไปผจญกับโลก และคิดอ่านทำมาหากินไปตามความสามารถของแกเองตามลำพัง แต่แกคงจะรู้สึกมีคแปดค้านอยู่สักหน่อยจริงไหมล่ะ ? เพราะไม่มีอะไรเป็นทุนอยู่เลย เงินก้อนก็ไม่มี ชื่อเสียงแกก็ไม่มี แต่พ่อจะให้มรดกอันมีค่าไว้สักสามอย่าง กฎแห่งชีวิตสามข้อที่พ่อจะให้แกนี่ เป็นกฎง่าย ๆ ธรรมดา ๆ ใคร ๆ ก็รู้ มิใช่ของลึกลับหรือเพื่งค้นพบก็เปล่า แต่ถ้าแกทำได้ตามกฎเหล่านี้ชีวิตก็จะมีแต่ความสุขความเจริญ.

ข้อแรก แก่อย่างกลัว “เขา” คนโดยมาร้อยทั้งร้อยกลัว “เขา” กันเสียจริง ๆ “เขา” ว่าอย่างโน้น “เขา” ว่าอย่างนี้ กลัวไปเสียหมด จนแทบจะไม่ต้องทำอะไร และ “เขา” ก็เลยกลายเป็นสิ่งน่ากลัวที่สุดในโลก แม้ทัพผู้กล้าหาญชาญชัยในสงครามก็ยังมากลัวว่า “เขา” จะพูดอย่างนั้นอย่างนี้ กลัว “เขา” จะชอบหรือไม่ชอบ พ่อมีคำแนะนำอันเด็ดขาดสำหรับแกอย่างเดียวคือ เมื่อเห็นว่าดีและถูกต้องแล้วจงทำไปเถอะ “เขา” จะว่าอย่างไรช่างเขา.”

“ข้อสองที่สำคัญอยู่เหมือนกัน” บิดาพูด “อย่าพยายามสะสมสิ่งของใด ๆ อย่าไปยึดถือมันว่าเป็นของเรา ความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของสิ่งนั้นสิ่งนี้ จงพยายามอย่าให้มี เพราะถ้าแก่ไปยึดถืออะไร สิ่งนั้นมันจะกลับมายึดถือแก่เข้าบ้าง แก่ก็จะตกเป็นทาสมัน ไม่แต่ของเท่านั้น แม้สัตว์เช่นหมาที่เลี้ยงไว้ก็อย่ารักมันอย่างหลงใหล อย่าปล่อยหัวใจของแก่ให้หมาหรือตึกรามบ้านช่อง มิฉะนั้นหมามันจะเอาหัวใจของแก่ไปเตะเล่น บางคนเลี้ยงหมาไว้รักเหลือเกิน เพื่อนชั่วบริษัทยนต์ชนหมา ก็โกรธกับเพื่อนไปตลอดชีวิต แล้วเจ็บแค้นทนทุกข์อยู่คนเดียว ไม่เป็นอันคิดถึงเรื่องอื่น อย่างนี้พ่อเรียกว่า ส่งหัวใจของตัวเองให้หมาเอาไปเตะเล่น อย่างนี้พ่อไม่ชอบ แก่ต้องพยายามหลีกเลี่ยงให้พ้น อย่ายึดถือว่าเป็นเจ้าของสิ่งใด ๆ”

บุคคลผู้นั้นสารภาพว่า คำแนะนำของบิดาในข้อนี้ช่วยเขามาก เขาคิดว่าคนเรายังเป็นเจ้าของอะไรต่ออะไรมากเกินไป ตัวเองก็เหมือนกับมีเจ้าของมากเกินไป เพราะฉะนั้นเมื่อเขาไม่พยายามไปเป็นเจ้าของสิ่งใด นอกจากที่จำเป็นจริง ๆ เขาจึงรู้สึกว่ามีชีวิตอย่างอิสระเหมือนอากาศ และสุขสบายอย่างประหลาด เขาย้ำว่าเขาจำคำพ่อไว้ขึ้นใจ คือจะไม่ยื่นหัวใจให้

หมาแทะ ถ้ามันจะตายก็ช่างมัน ถ้าตึกจะพังก็ช่างมัน หา
เอาใหม่ หรือหลบไปอยู่กระท่อมตึกเก่า อย่าปล่อยให้ตึกพัง
ลงมาทับหัวใจ จนหัวใจแหลกกลายเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยไปด้วย
เขาจึงสอนผู้ฟังวิทยุคนนั้นว่า อย่าเอาหัวใจให้หมาแทะ และ
อย่าให้ตึกพังลงมาทับหัวใจ เก็บหัวใจของท่านไว้ให้ดี มัน
เป็นบ่อเกิดแห่งความรื่นรมย์ของชีวิต.

เขาเล่าต่อไปถึงคำแนะนำข้อสามของบิดาว่า ท่านสอน
ให้รู้จักหัวเราะเยาะตนเองเสมอ ๆ “บิดาของข้าพเจ้าอธิบาย
ว่า ทุก ๆ คนย่อมมีสิ่งน่าหัวเราะอยู่ในตัวทั้งนั้น แต่พวกเรา
ส่วนมากชอบหัวเราะเยาะคนอื่น บิดาข้าพเจ้าสอนว่า “แกจง
หัวเราะเยาะตัวเองเสียก่อน แล้วมันจะกลายเป็นโล่ป้องกัน
ตัวอย่างดี ใคร ๆ จะมาหัวเราะแกอีก ก็เหมือนเอาหอกพุ่ง
มา แต่แกมีโล่อย่างดีป้องกันตัวเสียแล้ว หอกนั้นก็ทำอัน-
ตรายอะไรไม่ได้ ข้าพเจ้าขอร้องให้ท่านทั้งหลายทำอย่างว่า
นี้ดู แล้วจะเห็นคุณประโยชน์ของการหัวเราะเยาะตัวเอง
อย่างน้อยมันทำให้เราไม่ลืมหูลืมตา และคนเรานั่นลืมหูลืมอะไรก็ลืมได้
แต่ถ้าลืมหูลืมตาเสียอย่างเดียว ก็ เสียคน เท่านั้น

คำแนะนำจากวิทยุตั้งที่ข้าพเจ้านำมากล่าว เข้าใจว่า
คงเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านที่ชอบคิด เพราะถ้าเราลอง
ใคร่ครวญแล้ว จะเห็นว่านำมาปฏิบัติได้ทั้งสามข้อ ไม่ว่าเรา
จะทำงานอาชีพอะไร หรือเป็นอะไร ข้อหนึ่งจะทำให้เราเข้ม-
แข็งกล้าที่จะทำตามความคิดซึ่งเราเห็นว่าถูกต้อง ข้อนี้จะทำ
ให้ตัวเราเองมีความก้าวหน้าเกินคนอื่น ๆ ส่วนคำแนะนำข้อ
สองจะทำให้เรามีอารมณ์โปร่งสบายทุกเมื่อ ไม่ลุ่มหลงของรัก
ใคร ๆ จนเกิดทุกข์ ไม่ยอมให้อะไรมาบีบหัวใจเล่นได้ และข้อ
สาม การรู้จักหัวเราะเยาะความทุกข์ของตัวเอง ทำให้สำนึกอยู่
เสมอว่าเรามีใช้เทวดา ข้อนี้จะช่วยให้เราไม่หลง จนลอยลม
ตกลงมาปักหลัก เพราะการเป็นคนสำคัญนั้น เป็นหน้าที่ซึ่งคนอื่นจะ
ยกเราขึ้น เราจะยกตัวเราเองนั้นไม่มีวันสำเร็จ คนที่โด่งขั้นนั้นจะ
ถูกกด คนที่กดตัวเองจะกลับรุ่งโรจน์.

ความบันเทิงที่เป็นอาชญากรรม

การนับว่าร้ายนั้น เป็นสิ่งสำคัญ
ที่จะต้องเฝ้าไว้ประดับโลก เพราะเป็นการ
ทดลองของผีร้าย ที่จะดูว่าจิตใจของใคร
อยู่ในระดับไหน.

□□□□

โรคเรื้อรังอย่างหนึ่งของสังคมที่แก้ไม่หายและเป็นกัน
ทั้งฝรั่งและไทย ไม่จำกัดเพศและอายุ ได้แก่โรคนิทาไส้ร้าย
คนอื่น.

เคยมีนักอ่านบางคนปรารภอย่างฉุนเฉียวว่า “ผม
ตั้งใจจะทำตัวเป็นคนดี ไม่ทำร้ายคนอื่นด้วยคำพูดที่จะบั่นให้
เขามีสติแสงผุดไปจากความเป็นจริง พยายามมีเจตนาและพูด
ดีกับทุก ๆ คน แต่ในที่สุดผมเองก็กลายเป็นเหยื่อของการ
ใส่ร้าย สำหรับช่วยให้คนอื่นมีเรื่องซบซิบเฮฮากันอย่างสนุก-

สนาน ผมไม่เห็นมันจะผลิตผลิตที่ตรงไหนในการที่เรามีความสำเร็จจากการใส่ร้ายคนอื่น หรือมองเขาในแง่ร้ายเรื่อย."

แต่สำหรับบางคน เขาไม่มีความผลิตผลิตในทางอื่น ฉะนั้นแทนที่จะไปเล่นเทนนิส หรือตกปลา เขาก็เลยหยิบฉวยเอาการนินทาว่าร้ายนี้แหละ เป็นงานอดิเรกสำหรับชีวิต เขาไม่รู้ว่าเขากำลังทำลายศรีเมงคลของตัวเอง และเขามีส่วนช่วยให้โลกมอมแมมน่าเกลียดยิ่งขึ้น.

เพราะฉะนั้น สิ่งที่น่าศึกษาจึงมีอยู่ว่า เราจะคำนวณ ขบวนการของนักนินทาเหล่านั้นอย่างไร จึงจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเอง เขาโจมตีมา เราโจมตีไปอย่างนั้นหรือ? โปรดอย่าถือหลักนี้เลย ถึงแม้มันจะเป็นหลักของมหาอำนาจก็ตาม มีบุคคลที่คอย จะสร้างความ ปั่นป่วนวุ่นวายให้แก่โลกมากเกินไปจนต้องการอยู่แล้ว เราไม่ควรไปเติมเข้าอีก ถึงใครเขาจะประมาณว่าเราเป็นฝ่ายแพ้เราก็จงพอใจเถิด เพราะว่าความจริงเราเป็นผู้ชนะ คือชนะความชั่ว.

ถ้าเรามีจิตใจแห่งความเสียสละจริง ดังเช่นพระพุทธเจ้าทรงสละความสำราญทางโลก เข้าสู่ชีวิตแห่งความเป็นผู้ไร้บ้านเรือน ดังเช่น ไซกระดิส ยอมทรมานพิษเพื่อวิชาปรัชญา หรือ คานธี ยอมพลีชีพเพื่ออุดมคติการเมืองและความรุ่งเรืองของประเทศ ทำให้การเสียสละเล็ก ๆ น้อย ๆ เราจึงไม่ฝีกหักเอาไว้ การสละตัวเองให้เป็นอาหารปากของคนอื่นนั้น เป็นการเสียสละเพียงเล็กน้อย ควรฝึกฝนทดลองดู เพื่อจิตใจจะได้เคยชิน สำหรับก้าวไปสู่ความเสียสละครั้งใหญ่กว่านี้ ข้าพเจ้าเคยบอกเพื่อนฝูงหลายท่านว่า การนิพนธ์ว่าร้ายนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมิไว้ประคับโลก เพราะเป็นการทดลองของผีร้าย ที่จะดูว่าจิตใจของใครอยู่ในระดับไหน.

คนเราจะสูงและเหนือกว่ากัน มิใช่เพราะความสามารถในการขับเคลื่อน หรือหาเงิน การหาเงินทุกวันนี้เป็นไปด้วยวิธีอย่างไร ใครก็รู้ แต่คนเราสูงกว่ากันเพราะความงดงามของจิตใจเท่านั้น.

ขอให้เรามาดูกันอย่างละเอียดว่า การนิพนธ์มีพิษสงอย่างไรบ้าง? เราต้องยอมรับว่ามันเกิดขึ้นจากเจตนาที่ไม่ดี

เพราะในทุก ๆ คนและในทุก ๆ สิ่ง ย่อมมีทั้งความดีและความชั่ว ถ้าเราไปเน้นเฉพาะความชั่วของผู้อื่น ก็จะเกิดผลร้ายถึงสามทางคือ หนึ่ง ทำให้สังคมดำมืดไปด้วยเสียงอวกุศล และเพิ่มความทุกข์ของโลกให้มากขึ้น อย่างน้อยคนที่ถูกว่านั้นแหละ เป็นผู้มีความทุกข์เสียใจอยู่แล้วคนหนึ่ง ด้วยการกระตกลั่นอย่างเพลิดเพลินของเรา.

สอง ถ้าคน ๆ นั้น เขามีความชั่วอย่างที่เรากล่าวกระพือ เราก็เป็นผู้ตอกย้ำความชั่วลงไปให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น คือทำให้ผู้นั้นชั่วยิ่งขึ้นกว่าเดิม แต่โดยมากคนผู้นั้นมักจะไม่ใช่ชั่วจริงถึงขนาดที่เราบั่นขึ้น แต่การนิินทาของเรานั้นแหละจะทำให้เขาเป็นเด็กเป็นแค้น ตกกระไดพลอยโจน เป็นไปเช่นนั้นจริง ๆ ก็ได้ เพราะคิดว่าไหน ๆ ก็เสียชื่อแล้ว นั้นก็แปลว่าเราฆ่าเขาโดยตรง ควรจัดเป็นอาชญากรรมได้หรือไม่?

สาม ท่านทำตัวเองให้คิดถึงความชั่วมากกว่าความดี ก็นั่นจึงเป็น การขัด ขวางความ เจริญ ในทางดี ของตน เอง หลอกตัวเองให้บังเหิงอยู่ในกลุ่มหมอกของความชั่ว และคน

ที่รู้ความจริง เขาจะมองท่านด้วยความรู้สึกสะอื้นกลัwnำรัง
เกลียด เพราะฉะนั้น จึงไม่ควรพูดให้ร้ายคนอื่น.

ถ้าใครเอาเหยื่อการนินทามาโยนให้ ท่านควรจะปฏิเสธอย่าง
สุภาพด้วยความคิดว่า “มันอาจจะไม่เป็นความจริงก็ได้ และถึง
แม้จะจริง, เพื่อเมตตาแก่คนผู้นั้น เราไม่พูดเสียเลยดีกว่า.”

ถ้าท่านต้องการรู้หลักพุทธศาสนาที่แท้จริง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ
ดับทุกข์ ดับกิเลส ในชีวิตประจำวัน เชิญอ่านหนังสือต่อไปนี้
เอกสารชุดมองด้านใน ของ ท่านพุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม ไชยา

อันค้น

อันค้น

* 1. ภาษาค้น - ภาษารธรรม	28. สิ่งที่ทำให้ชีวิตของนักศึกษาไร้ความหมาย
2. ภัยของพุทธศาสนา	29. การศึกษาชนิดที่นำโลกไปสู่ความวินาศ
3. เทคนิคแห่งความเป็นมนุษย์	30. สิ่งที่ยุคโลกถือเอาเป็นครู
* 4. เกิดมาทำไม? (ตอน 1-2)	31. ปฏิจรรยูปมาพในชีวิตรประจำวัน
5. เกิดมาทำไม? (ตอน 3-4-5)	32. ทางสายกลาง
6. เรามา "กิน" เวลากันเถิด	33. มรรค ผล นิพพานในชีวิตประจำวัน
7. หามนุษย์สามแบบ	34. สิ่งที่ทำให้ลามก
8. ทางรอก 5 ประการ	* 35. ไม่มีศาสนา
9. ระวัง ว่าอันธพาล !	36. ความเจ็บไข้มาก็คือเคืองใจ
10. การมองสิ่งทั้งปวงในคำใน	37. การบำรุงพระศาสนา
11. สมาธิ วิปัสสนา คามธรรมชาต	38. ผู้ใดมีโอกาสเสียสละเป็นคนโชค
12. กวางตาที่เห็นธรรม	และก็มีสามแบบ
13. วิชิตะความตาย	39. การบวช คือการฝึกกระทำเพื่อยุติ
14. มหาวิทยาลัยในวัด	40. ชีวิตต้องเทียมด้วยควายสองตัว
15. อุปสรรคของการเข้าถึงธรรม	41. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับหามมวิจก
16. อุปสรรคที่มีอยู่ในคำพูด	42. มรณาส กับ โสยศาสตร์
* 17. ในสังสารวัฏฏ์ มีนิพพาน	43. เลลกลับในการครองชีวิต
18. ทำอย่างไรจึงจะเวียนคติ?	44. ลัก รวคเคียว ถึง !
19. วิธีศึกษาพุทธศาสนา	45. จิตที่คิดจะให้นั้นสบายกว่าจิตที่คิดจะเอา และ
20. โจรปล้นธรรมชาต	เพราะมีผู้ชักแล่นเราจึงมีโอกาสได้บุญ
* 21. รบกันกลาง แลกรรรมกันกลาง	46. สะสงปัญหาวีชีวิตในวินัยใหม่
22. ทำอย่างไรคุณพระจึงจะคุ้มครอง	47. บัณฑิตยั้งแต่ยังเด็ก
23. การงาน คือการปฏิบัติธรรม	48. การแก้ปัญหาก็ไม่ถูก
24. ชนะทวงจันทร์ หรือชนะคนดี	49. กรรมตามหลักพุทธศาสนา
25. ความเกิดที่คนยังไม่รู้จัก	50. การรับใช้ผู้อื่น ทำให้โลกสันติ
26. จิตประภัสสร, จิตเกษม, จิตว่าง	51. มนุษย์ของพระเจ้า กับ คนของกิเลส
เหมือนกันหรืออย่างไร	52. อิทธิปาจิยคา - พุทธวจนะที่ถูกมองข้าม
27. การศึกษาที่ส่งเสริมสุขภาพอย่างสัค	

หนังสือชุดของท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งคณะธรรมทานมูลนิธิ ไซยา
สำนักพิมพ์ธรรมบุชา และสำนักพิมพ์อนัฒนพิมพ์จำหน่าย

	ราคา	ค่าส่ง
หลักธรรมะสำหรับนักศึกษา (ฉบับปกแข็ง)	5	2.50
นิพพาน "	8	2.50
บวช 3 เดือน "	5	2.50
แนวการปฏิบัติธรรมในสวนโมกข์	7	2.50
คำสอนผู้บวชพรรษาเดียว ฉบับสมบูรณ์	30	2.50
ภาพชีวิตปรีชาธรรม	1	2
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 1 พ.ศ. 2499 (กระดาษปรู๊ฟ ปกอ่อน)	22	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 1 พ.ศ. 2499 (กระดาษปกแข็ง)	37	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 2 พ.ศ. 2500	27	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 3 พ.ศ. 2501	27	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 4 พ.ศ. 2503	27	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 5 พ.ศ. 2504	27	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 6 พ.ศ. 2505	27	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 8 พ.ศ. 2509	27	3
หลักพระพุทธศาสนา ชุดที่ 10 พ.ศ. 2512	27	3
การไหว้ที่สวยงามอารยชน หรือ ทิศธรรม	7	3
ชุมนุมปาฐกถาชุดพุทธธรรม	25	3
ความรอบพระอรหันต์ 1 ชุด (มี 2 เล่ม)	22	3
เกิดมาทำไม? (เอกสารชุดมอแกนในรวมเล่มที่ 1)	11	2.50
เกิดมาเพื่อเลื่อนขั้นตัวเอง (" " เล่มที่ 2)	11	2.50
อุปสรรคของการเลื่อนขั้นตัวเอง (" " เล่มที่ 3)	11	2.50
วิธีเลื่อนขั้นตัวเอง (" " เล่มที่ 4)	11	2.50

ธรรมะในฐานะเป็นเครื่องมือสร้างคน สร้างชาติ สร้างโลก	11	2.50
ศึกษาธรรมอย่างถูกวิธี	12	3
อบรมพระธรรมทูต เล่ม 1-2	24	3
พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ (ปกอ่อน)	27	3
พุทธประวัติจากพระโอษฐ์ (ปกแข็ง)	40	6
ชุมนุมทรัพย์จากพระโอษฐ์ (ปกอ่อน)	32	7
ชุมนุมทรัพย์จากพระโอษฐ์ (ปกแข็ง)	45	8
ชุมนุมเรื่องยาว (บทนิพนธ์ของพุทธทาส)	15	2.50
ชุมนุมเทศนา เล่ม 1	10	2.50
ชุมนุมเทศนา เล่ม 2		
} แสดงความแบบฉบับ		
ชุมนุมบทประพันธ์ ของ "สิริวิลาส"	15	2.50
คำสอนของหลวงปู่	8	2.50
สูตรของเว่ยหล่าง		
มหาสติปัฏฐานสูตร		
} งานแปลของพุทธทาส		
หลักพระพุทธศาสนาและธรรมบรรยายพิเศษ	11	2.50
อานาปานสติภาวนา (ฉบับสมบูรณ์) 1 ชุด มี 3 เล่ม	38	3.50
คู่มืออุบาสกอุบาสิกา ท้าววัชรเจ้า-เย็น (สวดแปล)	2	2.50
อานาปานสติภาวนา ภาษาอังกฤษ (กระดาษปอนด์)	31	3
อานาปานสติภาวนา ภาษาอังกฤษ (กระดาษปอ์ฟ)	21	2.50
คริสต์ธรรม พุทธธรรม (ภาษาไทย)	5	2.50
คริสต์ธรรม พุทธธรรม (ภาษาอังกฤษ)	10	2.50
คู่มือมนุษย์ ภาษาอังกฤษ(กระดาษปอนด์)	15	2.50

	ราคา	ค่าส่ง
คู่มือมนุษย์ ภาษาอังกฤษ(กระดามรูป)	10	2.50
หลักธรรมะสำหรับนักศึกษา ภาษาอังกฤษ (กระดามปอนด์)	10	2.50
ธรรมะคุ้มครองโลก (ภาษาอังกฤษ)	5	2.50
วิถีแห่งการเข้าถึงพุทธธรรม (ภาษาอังกฤษ)	8	2.50
หัวข้อธรรมในคำกลอนของพุทธทาสภิกขุ (ฉบับใส่กระเป๋า)	2	2.50
อภิธรรมคืออะไร (ฉบับพ็อคเก็ต)	5	2.50
ปฏิจลสมุปบาทคืออะไร	5	2.50
พระพุทธเจ้าคนที่อาจอยู่กับเราได้ตลอดเวลา นิพพานที่นี้ เคียงนี้ กับนิพพานต่อท้ายแล้ว }	5	2.50
อานาปานสติภาวนา สำหรับนิสิต (ฉบับคู่มือฝึก)	14	3
ปัญญาในพุทธศาสนานิกายเซ็น ชุนประจักษ์ (แปล)	3	2.50
ภาพลัคนา ในโรงมหรสพทางวิญญาณ	10	3
ชีวิตและงานของท่านพุทธทาสภิกขุ	35	3.50
แก่นพุทธศาสน์ (ฉบับได้รับรางวัล UNESCO)	11	2.50
เราเป็นใคร	5	2.50
ตัวกู - ของกู (รูป ปรกซ้อน) } ฉบับออกอากาศ ปรก.	27	3.50
ตัวกู - ของกู (ปรกซ้อน ปรกแข็ง) }	37	4
ภาษาคนภาษาธรรม (ภาษาอังกฤษ)	7	2.50
เกิดมาทำไม (ภาษาอังกฤษ)	3	2.50
ในวัฏสงสารมีนิพพาน (ภาษาอังกฤษ)	3	2.50
รบกัณฑ์เพลงแลกลัทธิธรรมกัณฑ์เพลง (ภาษาอังกฤษ)	7	2.50
ไม่มีศาสนา (ภาษาอังกฤษ)	5	2.50

	ราคา	ค่าส่ง
ชุมนุมข้อคิดอิสระ } บทความของท่านพุทธทาส	25	3.50
ชุมนุมเรื่องสั้น	20	3.50
ชุมนุมรวมบรรยายเรื่องจิตว่าง	20	3.50
มรवासธรรม (กระดาษปอนด์ ปกแข็ง)	70	8
มรवासธรรม (กระดาษปรู๊ฟ ")	50	8
บรมธรรม (เล่ม 1-2-3 ปกอ่อน กระดาษปรู๊ฟ) เล่มละ	20	3
บรมธรรมรวมเล่ม (กระดาษปอนด์ ปกแข็ง)	80	10
ชุมนุมปาฐกถาพุทธธรรม	25	3.50
สวนโมกข์ เมืองไชยาและพุทธทาสภิกขุ	30	3.50
อาหารใจ (ฉบับใส่กระเป๋)	2	2
พุทธประวัติสำหรับนักศึกษา (ฉบับแปลที่มีชื่อเสียง)	30	3.50
ชีวิตของข้าพเจ้า (ประวัติท่านปัญญานันทะภิกขุ)	5	2.50

(เล่มไหนราคาเพิ่ม 1 หรือ 2 บาท แสดงว่าเล่มนั้นหุ้มปกปลาสติคิให้แล้ว)

ส่งชื่อทางจดหมาย กรุณาส่งเงินพร้อมกับใบส่ง เขียนชื่อ ที่อยู่ และชื่อหนังสือที่ต้องการซื้อ ให้ชัดเจน หนาแน่น หรือเช็คไปรษณีย์ ส่งจ่าย ป.ณ. ราชดำเนิน ก.ท. ๒

สั่งซื้อได้ในนามของ **นายไสล สุนทร** ผู้จัดการ ร้านธรรม
บูชา ๕/๑-๒ ถนนอัษฎางค์ แขวงสะพานเจริญศรี ริมคลองหลอด
ตรงข้ามกระทรวงยุติธรรม (ศาลอาญา) กรุงเทพฯ ๒ โทร. ๒๓๔๕๕

แนะนำหนังสือ “บรมธรรม”

ของ พุทธทาสภิกขุ

หนังสือชุดนี้ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นพิเศษ

คุณวิลาศ มณีวัต (ฉางกาย) ได้เขียนวิจารณ์ไว้ใน
ชมรมข่าวต้มก๊วยแห่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐว่า “การได้อ่าน
หนังสือเล่มนี้ต้องนับว่าเป็นบุญของชีวิตเพราะทำให้ได้ลืมนรส
“อาหารอันมีค่าของสมอง” อ่านแล้วก็ซาบซึ้งปลื้มอย่าง
และมีความสุขอย่างสงบเย็น ซึ่งเป็นของหาได้ยากในยุคแห่ง
การค้นร่นอย่างชนิด “หอบฮัก ๆ จนล้นห้อย” อันเป็น
อาการที่น่าสมเพชของคนส่วนมากในทุกวันนี้”

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เขียนคำอนุโมทนาไว้ใน
หนังสือบรมธรรม ดังนี้

“ — — — มนุษย์จะเป็นมนุษย์อยู่ได้ ก็เพราะใจของเขา
มีสิ่งที่เรียกว่า “บรมธรรม” เป็นจุดหมาย ถ้าปราศจาก
สิ่งนี้แล้ว จิตใจจะเห่ไปในทางต่ำ ไม่สมแก่นามว่า มนุษย์
เลย — — — ”

ปกอ่อนกระดาษปรู๊ฟ ๑ ชุด ราคา ๕๖ บาท ค่าส่ง ๑ บาท
ปกแข็งกระดาษปอนด์รวมเล่ม ,, ๘๐ ,, ,, ๑๐ ,,

แนะนำหนังสือเรื่อง “นิพพาน”

ของ พุทธทาสภิกขุ

พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า “นิพพานํ ปรมํ สุขญ”
แปลว่า นิพพานคือความว่างอย่างยิ่ง “นิพพานํ ปรมํ สุข”
แปลว่า นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง

ในฐานะที่เรานับถือพุทธศาสนา เราเคยคิดกันบ้างไหมว่า “นิพพาน” คืออะไร? ทำไมชาวพุทธเกือบทุกคนจึงอธิษฐานหรือปรารถนาขอให้ถึง “นิพพาน” ทำไมพระพุทธเจ้าจึงตรัสสอนว่า “นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง” ทำอย่างไรจึงจะถึง “นิพพาน”? และเมื่อถึง “นิพพาน” แล้วคืออย่างไร? ท่านจะหาคำตอบได้จากหนังสือเรื่อง “นิพพาน” ซึ่งอธิบายไว้ละเอียดและสมบูรณ์ที่สุด

ฉะนั้นหนังสือเรื่อง “นิพพาน” จึงเป็นหนังสือที่ควรอ่านควรศึกษา ควรปฏิบัติตามอย่างยิ่ง ทั้งควรแนะนำภิกษุสามเณรและญาติมิตรที่เคารพรักให้ได้อ่าน ได้ศึกษา ได้ปฏิบัติให้ถึง “นิพพาน” อีกด้วย เพื่อเราจะได้ไม่เสียชาติเกิด ก่อนที่เราจะตายเนาเข้าโลงไป มิฉะนั้นเราจะเป็นคนโกลโกล้อแต่กินต่าง เพราะเวลานี้ฝรั่งเขาศึกษาเรื่อง “นิพพาน” กันเป็นการใหญ่ และเขาพยายามปฏิบัติกันอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุถึง “นิพพาน” ฝรั่งเขารู้แล้วว่า “นิพพาน” เป็นหัวใจ เป็นแก่น และเป็นความมุ่งหมายที่สูงสุดอันแท้จริงของพระพุทธศาสนา

แล้วเราชาวไทยเล่าครับ? ได้อ่านหนังสือเรื่อง “นิพพาน” กันแล้วหรือยัง? ราคาเล่มละ ๘ บาทเท่านั้น

มาใช้ธรรมะแก้ปัญหาสังคมกันเถิด

ท่านไม่ปรารถนาให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นบุตรหลานของท่าน หรือเป็นศิษย์ของท่าน ประพฤติตนเป็นอันธพาล ยกพวกตีกันใช่ไหม? ท่านรักบุตรหลานและศิษย์ของท่านใช่ไหม? ท่านต้องการให้บุตรหลานและศิษย์ของท่านมีความประพฤติดี มีมรรยาทเรียบร้อยใช่ไหม? ถ้าท่านรักบุตรหลานและศิษย์ของท่าน ท่านจงประพฤติดนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของเขา จงจัดสิ่งแวดล้อมให้ดี ท่านจงศึกษาธรรมะ และเอาธรรมะนั้นไปอบรมสั่งสอนเขา ให้เขาได้อ่าน ได้ฟัง ได้ศึกษาธรรมะเสมอๆ เราขอแนะนำหนังสือธรรมะของท่านพุทธทาสภิกขุ ที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับให้นักเรียน นักศึกษาได้อ่านหนังสือเหล่านั้น คือ

1. การไหว้ที่สออย่างอารยชน (ฉบับพ็อคเก็ต)	ราคาเล่มละ 7 บาท
2. หลักธรรมะสำหรับนักศึกษา	" 5 "
3. พระพุทธเจ้าชื่อนิกที่อาจอยู่กับเราตลอดเวลานิพพานที่นี้ เคี้ยวนี้ กับ นิพพานคือตายแล้ว	" 5 "
4. ทำอย่างไรจึงจะเรียนดี?	" 1 "
5. การศึกษาที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยอย่างสัत्व	" 1 "
6. สิ่งที่ทำให้ชีวิตของนักศึกษาไร้ความหมาย	" 1 "
7. การศึกษาชื่อนิกที่น่าโลกไปสู่ความวินาศ	" 1 "
8. ภาพชีวิตปริศนาธรรม	" 1 "
9. อาหารใจ (ฉบับจิ๋ว ส.ค.ส.)	" 2 "

ขอแนะนำหนังสือเรื่อง “ตัวกู - ของกู”

หลักพุทธศาสนาสำหรับนักศึกษาผู้ไม่เคยสนใจมาก่อน

ของ พุทธทาสภิกขุ

แปลกแต่จริง! ทำไมชาวพุทธจึงดื่มเหล้า ดื่มเบียร์
เล่นการพนันกันทั้งประเทศ มีแต่การฉ้อโกง ลักขโมย ปล้น
จี้ ฆ่า ช่มชู้ ก้าประเวณี ฯลฯ กันเต็มบ้านเต็มเมือง แม้แต่
ในงานการกุศลทุกงาน ก็มีการฆ่าสัตว์ เลี้ยงเหล้า เลี้ยงเบียร์
เล่นการพนันกัน

นี่หรือชาวพุทธ? นี่หรือ “มนุษย์”? ซึ่งแปลว่า
“ผู้มีใจสูง” เป็นสัตว์อันประเสริฐกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น? เพราะมนุษย์ปุถุชนนั้นเขาเห็น
แก่ตัว ทำไมจึงเห็นแก่ตัว? ก็เพราะมนุษย์ปุถุชนนั้นยังไม่
คิดว่า ร่างกายและจิตใจที่มารวมกันเป็นตัวตนของเราเนี่ย มัน
เป็น “ตัวกู” จริงๆ จึงพยายามกอบโกยหาทุกสิ่งทุกอย่างมา
บำรุงบำเรอ “ตัวกู” และญาติพี่น้องพรรคพวกเพื่อนฝูง
“ของกู” พยายามหามาและสะสมทั้งคน สัตว์ และสิ่งของ
เอาไว้เป็นทรัพย์สินสมบัติ “ของกู” ทั้งในทางสุจริตและทุจริต

แต่ความจริงแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ มันไม่ใช่ “ตัวกู
- ของกู” จริงๆหรอก ถ้ามันเป็น “ตัวกู - ของกู” จริงๆแล้ว เราก็
บังคับบัญชามันได้ว้า อย่าแก่ อย่าเจ็บ อย่าตาย อย่าพลัดพรากจากกันไป
จงเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ฯลฯ เราบังคับบัญชามันได้ไหม? ในที่สุดทุกสิ่ง
ทุกอย่างก็ต้องถูกทอดทิ้งทั้หมดไว้บนโลกนี้ทั้งสิ้น

การที่จะทำลายความยึดมั่นถือมั่นที่โง่งมเสียได้ ก็ต้องอ่านหนังสือ
เรื่อง “ตัวกู - ของกู” ราคาเล่มละ ๒๘ บาท

หนังสือธรรมะที่สำคัญที่สุด ในพระพุทธศาสนา
ซึ่งสอนธรรมะ นักศึกษาธรรมะ และผู้ปฏิบัติธรรมะ
ควรหาอ่านให้ได้ คือ:-

๑. อภิธรรมคืออะไร ของ พุทธทาสภิกขุ ราคา ๕ บาท
๒. ปฏิจогสมุปบาทคืออะไร ,, ,, ๕ ,,

ท่านเป็นชาวพุทธใช่ไหม?

ฉะนั้นท่านควรอ่านนิตยสาร“ชาวพุทธ”ของพุทธ-
นิคมเชียงใหม่ ออกทุก ๆ สองเดือนต่อ ๑ ฉบับ มีธรรม
บรรยายของท่านพุทธทาสภิกขุ และท่านปัญญานันทะภิกขุ
ประจำทุกฉบับ ผู้ติดตามงานของท่าน ควรซื้ออ่าน หรือ
บอกเป็นสมาชิก ราคาเล่มละ ๕ บาท ค่าส่ง ๒.๕๐ บาท

ถ้าท่านไม่ต้องการความทุกข์โศก

ท่านควรอ่านนิตยสาร“อโศก”ออกเป็นรายสัปดาห์
มีธรรมบรรยายของพระภิกษุโพธิรักษ์ (รัก รักพงศ์) เป็น
ส่วนมาก ราคาเล่มละ ๕ บาท ค่าส่ง ๒.๕๐ บาท

สั่งซื้อได้ในนามของ นายไสว สุนทร ผู้จัดการร้าน
ธรรมบุชา ๕/๑-๒ ถนนอัษฎางค์ เชียงสะพานเจริญศรี
ตรงข้ามกระทรวงยุติธรรม (ศาลอาญา) ริมคลองหลอด
ติดกับวัดบูรณศิริมาตยาราม กรุงเทพฯ ๒ โทร. ๒๓๓๕๔๙.

หนังสือที่ดีที่สุด

ซึ่งพระภิกษุสงฆ์ทุกองค์ และประชาชน

ทุกคนควรอ่านอย่างยิ่ง

เพื่อความสันติเกเลส สันตูกข์ เพื่อความเป็น
พระสงฆ์ที่สมบูรณ์ เพื่อเลื่อนชั้นตัวเองจาก
สมมุติสงฆ์เป็นอริยสงฆ์, จากปุถุชนเป็นอริยชน
เพื่อความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนา และ
ประเทศชาติ

ผู้ใดซื้อถวายพระสงฆ์ ได้กุศลมหาศาล เพราะเป็น
การส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงยาวนานต่อไปอีก
และเป็นการช่วยให้ประเทศชาติมีความสงบสันติสุข เหมาะ
สำหรับซื้อถวายพระสงฆ์ ในเทศกาลบวชพระ เข้าพรรษา
ออกพรรษา ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และงานศพเป็นต้น
หรือซื้ออ่านเอง ตัวเองตากก็จะสว่าง หนังสือนั้นคือ

๑. คำสอนผู้บวชพรรษาเดียว (ฉบับสมบูรณ์)

๒. บวช ๓ เดือน

๓. การบวชคือการฝึกกระทำเพื่อผู้อื่น

๑ ชุดมี ๓ เล่ม ราคา ๓๖ บาท ลดเหลือ ๓๐ บาท
รวมทั้งค่าส่งเสร็จ มีจำหน่ายที่ร้านธรรมบูชา ๕/๑ - ๒
ถนนอัษฎางค์ เชียงสะพานเจริญศรี ริมคลองหลอด ตรงข้าม
กระทรวงยุติธรรม(ศาลอาญา)กรุงเทพฯ ๒ โทร. ๒๒๓๕๔๔

(หน้าจะมีเสนอหนังสือใหม่อยู่เรื่อย ๆ)

หนังสือใหม่ที่ออกล่าสุด!

๑. รัตนมณี แห่งโลกุตระปัญญา. [สูตรคัดเพชร]
๒. ประวัติเจ้าคุณปัญญา ที่ท่านเล่าเอง. [ฉบับขาศึก]
๓. บรมธรรม [ฉบับพิมพ์ใหม่]
๔. ภาพโปสการ์ด ปรีศนาชุดอาจารย์เซ็น. [๑๖ ภาพ]
๕. การไหว้ทิศอย่างอารยชน [พิมพ์ครั้งใหม่อีก]
๖. ประการเกี่ยวกับ “สวนโมกข์” [มีปกและภาพงามๆ]
๗. ธรรมะสำหรับคนนอกวัด. [ของคุณวิลาศ มณีวัต]
๘. ประการธรรม ชุดนั่งกลางทรายในสวนโมกข์.

เล่ม ๑ “งานปราบผี” ของพระธรรมทูต

๒ หลักธรรมที่ฝรั่งเข้าใจผิด

๓ สอนพุทธศาสนาผ่านทางคัมภีร์ไบเบิล

๙. บรรยายความรู้สึก เมื่อคราวอายุ ๖๐ ปี (๒๕๐๙)

ชุดล้ออายุ เล่ม ๑ ประการถึงชีวิต เมื่อ ๖๐ ปี

๒ มองโลก-มองชีวิต ด้วยสัมมาทิฐิ

๓ เลื่อนชั้นตัวเอง ในชีวิตนี้.

